



J. Due

Brunnemindvej 10

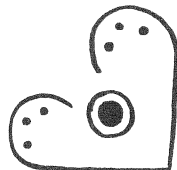
Toksværd - Tlf. 03-70 25 70

4684 Helme-Oletrup

T
O
K
S
V
Æ
R
D
S
K
O
L
E



musikforsøg



M U S I K F O R S Ø G

T O K S V È R D S K O L E

1. KLASSE

1982/83

*Palle Jespersen,
extern konsulent*

*Liselott Hansen,
klasselærer*

*Gerner Hansen,
matematiklærer*

*Jens Due,
musiklærer*

FORORD

*"Der er ingen grænser for
hvor modstridende tanker,
der kan trives bag den
samme pændeskal".*

Frit efter Albert Einstein.

Denne rapport er nummer to i en serie på seks og skal beskrive undervisningen i 1. klasse 1982/83. I rapport nummer I beskrev vi undervisningen i børnehaveklassen 81/82 og gav forskellige teoretiske udredninger for forsøgets formål, baggrunden for forsøget og musikundervisning i Ungarn efter Kodaly's konception. Vi vil derfor tillade os at henvise til denne rapport og kun repetere formålet med forsøget:

"Det er forsøgets formål at måle effekten af at give børnene mere musikundervisning efter Kodaly's ideer og tilsvarende mindre modersmåls- og matematikundervisning inden for forløbet børnehaveklasse til og med 5. klasse.

Endvidere at udvikle materialer og arbejdsformer og -metoder i forbindelse med denne undervisning".

Det er vor agt år for år at inddrage nye teoretiske overvejelser og beskrivelser af Kodaly's konception, efterhånden som det er naturligt i forhold til årets undervisning. Således har vi i år i kapitel I beskrevet emner som "musiklytning", "improvisation" og "flerstemmighed".

Der er også i år et afsnit om mål og delmål for undervisningen, samt ret fyldige beskrivelser af

den undervisning, der rent faktisk er foregået.

Ansøgningsprocedure til Folkeskolens Forsøgsråd med alt, hvad dertil hører, er beskrevet i rapport I og vil ikke blive gentaget.

I årets løb er vi flere gange blevet spurgt, hvordan det går. Det synes vi, det er for tidligt at udtale sig om efter 1. klasse. Men vi kan da meget forsigtigt sige, at det ser ud til, at klassen ihvert fald ikke har "lidt" under forsøget. Den har, uden at vi kan sige hvorfor, klaret sig fint igennem de prøver, der er taget. Hvordan det så vil gå de følgende år, skal vi ikke forsøge at spå om, men vi kan da roligt sige, at det "luner" at se resultaterne fra 1. skoleår.

Musikfagligt synes vi selv, klassen ligger fint. Alting skal jo ses i forhold til de betingelser, vi er startet under, og det er karakteristisk for klassen, at der er sket en fantastisk udskiftning af elever samtidig med, at den ikke var specielt musikalsk ved starten af 1. klasse. (Se rapport I fra børnehaveklassen side 48). Nu er der betydeligt flere, der synger rent, og der er tydeligvis sket en begyndende etablering af musikalsk tænkning hos eleverne. Desuden har vi mange eksempler på, at musik og sang er blevet en naturlig del af børnenes hverdag. Det er blevet almindeligt for dem at udtrykke sig i sang. F.eks. har flere forældre fortalt, at børnene af sig selv har leget sanglege og sunget sange (fra skolens repertoire) ved børnefødselsdage. Der kan vel næppe findes et bedre udtryk for, at musikken er "gået ind" i børnene som et udtryks- og oplevelsesmiddel.

Vi vil gerne slå fast, at vi ikke mener, at musik kan bruges som middel til at klare en masse pro-

blemer for folkeskolen i dag. Desuden kan de spæde resultater, der beskrives i kapitel VIII og X, ikke bruges som begrundelse for en ned-sættelse af timetallene for dansk og matematik i normalklasser. Tværtimod finder vi, at time-tallet i folkeskolen generelt er for lavt - der mangler tid til fordybelse og træning!

Vi mener under alle omstændigheder, at en god, systematiseret og målrettet undervisning i musik såvel som i andre fag bør være en ret for alle danske børn. Til dette hører også et rimeligt timetal!!

Det er nødvendigt at gøre noget ved musikundervisningen - både indefra (udvikling og nytænkning) og udefra (timetal og midler til anskaffelse af instrumenter og materialer) - hvis faget stadig skal være et tilbud til alle danske skoleelever! - Og det skal det! - Ellers kan de nemlig ikke klare sig i en verden fyldt til bristepunktet med musik. Og de kan ikke leve uden!

Til slut skal lyde en tak til de mange, der ved at rekvirere rapporten fra sidste år og ved besøg på skolen har vist deres interesse for for-søget.

God læsning!

Toksværd, august 1983.

Palle Jespersen,

Gerner Hansen,

Liselott Hansen og

Jens Due.

I N D H O L D S F O R T E G N E L S E

- Kapitel I Kodály's tanker om musikundervisning og for-
(side 5 - 8) bindelsen til vor undervisning. (PJ).
- Kapitel II Mål og delmål i 1. klasse.
(side 9 - 30) Beskrivelse af emneforløb. (JD).
- Kapitel III De anvendte sange i kronologisk rækkefølge
(side 31 - 46) samt beskrivelse af de udviklede materialer. (JD).
- Kapitel IV Færre timer - flere timer.
(side 47 - 51) a) Dansk - stofmængde i forhold til timetal. (LH).
 b) Matematik - stofmængde i forhold til timetal. (GH).
 c) Musik - indlæringsfordele. (JD).
- Kapitel V Det sociale liv og adfærd i klassen. (LH).
(side 52 - 54)
- Kapitel VI Børnenes generelle udvikling i skolesammenhæng.
(side 55 - 58) Effekten af at give mere musikundervisning og
 mindre dansk- og matematikundervisning. (PJ + JD).
- Kapitel VII Forældresamarbejde. (LH).
(side 59 - 61)
- Kapitel VIII Tests og resultater.
(side 62 - 78) Parathedstests (JD). Læseprøve (LH).
 Matematiktest (GH). Musikalsk test (JD + PJ).
- Kapitel IX Tilflyttere.
(side 79 - 81) Ekstraundervisning i musik (JD).
- Kapitel X Vurdering af forsøgets resultater for 1. klasse.
(side 82 - 83) Konklusion. (LH + GH + PJ + JD).
- (side 84 - 87) Bilagsmateriale.

"Vil man vide om et lands styre er i orden, eller om et lands skikke er rene, så lyt til landets musik".

Kapitel I

Konfucius (Kina).

KODÁLY'S TANKER OM MUSIKUNDERVISNING OG FORBINDELSEN TIL VOR UNDERVISNING.

Dette kapitel er en fortsættelse af kapitel III og IV i rapport I fra børnehaveklassen 1981/82. Det bygger derfor på de dér afhandlede synspunkter, men tilføjer synspunkter på emnerne flerstemmighed, musikkundskab og improvisation, simpelthen fordi disse emner bliver aktuelle i forbindelse med undervisningen i 1. klasse.

FLERSTEMMIGHED

Sammenhæng mellem eenstemmighed og flerstemmighed.

For Kodály er eenstemmighed og flerstemmighed to sider af samme sag: "Korrekt unison sang kan paradoksalt nok kun læres ved at synge tostemmigt. Stemmerne indretter og afbalancerer sig efter hinanden. Den, som har en klar auditiv opfattelse af klangen C-G, vil synge intervallet C-G korrekt". (Citat fra forordet til Kodály's egen bog "Let us sing correctly", vores egen oversættelse). Det betyder, at arbejdet med flerstemmighed må sættes ind så hurtigt som muligt.

Forberedelse af polyfoni.

For Kodály, som for os, er det en selvfølge, at flerstemmighed skal forberede børnene på egentlig polyfoni; det drejer sig ikke bare om at forberede forståelsen af harmonier eller funktionerne tonika, subdominant og dominant. Kunstmusik er ikke bare melodier underlagt harmonier, men flere samtidigt klingende melodiske linier, som derfor kan anskues under såvel en lodret som en vandret synsvinkel.

Musiksyn.

Flerstemmigheds forberedelse.

I praksis må flerstemmigheden naturligvis forbedres nøje, hvilket vi har gjort ved at arbejde efter nedennævnte progression:

1. Sang ledsaget af pulsrytme.
2. Sang ledsaget af rytmisk ostinat, evt. baseret på komplementær-princippet.
3. Rytmisk/melodisk ekko
4. Rytmisk/melodisk spørgsmål/svar.
5. Melodisk spørgsmål/svar kombineret med sammensang i prim.

Illustrerende kort eksempel:

6. Melodisk spørgsmål/svar hvor regulær tostemmighed opnås igennem melodisk modbevægelse.

Illustrerende kort eksempel:

7. Sang ledsaget af liggetoner (evt. rytmisk struktureret).
8. Sang ledsaget af melodiske ostinater (helst et motiv udledt af sangen).

Internalisering af flerstemmighed.

Det skal tilføjes, at de enkelte led først optræder delt ud på grupper, men senere - med henblik på at internalisere den flerstemmige forestilling - udføres de enkelte øvelser samtidigt af hvert enkelt barn.

To hovedområder som kompletterer hinanden.

MUSIKKUNDSKAB (LYTNING).

Man kan tale om to hovedområder i musikundervisningen efter Kodály's konception, som kompletterer hinanden og egentlig er hinandens forudsætning. Det drejer sig på den ene side om musik-kundskab og på den anden side om udviklingen af musikalsk kognition. Dette sidste opnås gennem beskæftigelse med det første, altså rigtig, virkelig musik, og udvikling af den musikalske kognition sætter børnene i stand til at tilegne sig større og større områder af musikken. Derfor vil man kunne hævde, at undervisningens indhold, sangene og senere korsangene, bidrager til at udvikle elevernes kundskaber om musik. Hertil kommer imidlertid den instrumental- og kunstmusik, som det ikke er muligt at inddrage direkte i undervisningen (i praksis kan det almindeligvis kun lade sig gøre v.h.a. plader eller bånd), men som ikke desto mindre er af vital betydning for undervisningens resultat. I begyndelsen drejer det sig om at lære børnene koncentreret lytning og om at lære dem at kunne genkende den musik, de selv har arbejdet praktisk med, når den udføres af andre.

FORMÅL med musik-kundskab på de forskellige trin.

Formålet med undervisningen i musikkundskab på dette trin er at lære børnene at lytte koncentreret til forskellige musikgenrer på hver enkelt genres egne præmisser.

INDHOLD.

Af motivationspsykologiske grunde er indholdet på dette trin musik, som børnene har arbejdet aktivt med og derfor kender. Af samme grund er det vigtigt, at musikken - især i begyndelsen - udføres af andre børn, samt at der er tale om "levende" musik. Man kunne forestille sig et samarbejde med musikskolen herom.

PROGRESSION.

På længere sigt har vi tænkt os følgende progression:

1. Kendte sange sunget af børn eenstemmigt.
2. Kendte sange sunget af børn flerstemmigt.
3. Kendte sange sunget af voksne eenstemmigt
4. Kendte sange sunget af voksne flerstemmig
5. Kendte sange spillet på instrument solo.
6. Kendte sange spillet af mindre besætninger
7. Kendte sange spillet af orkestre.

IMPROVISATION.

Musikalsk improvisation i en pædagogisk sammenhæng kan strække sig fra den totalt frie improvisation uden spilleregler af nogen art til en mere og mere styret form, hvor visse spilleregler er fastlagt på forhånd. Hvilken form, der anvendes, er afhængigt af, hvilket formål improvisationen skal tjene. Drejer det sig primært om at lade barnet udtrykke sig og få afløb - en art psykoterapi - bruger man naturligvis en friere form.

Improvisationens formål er træning.

For Kodály, som for os, er improvisation en arbejdsform, som henhører under træningsfasen i vort overordnede tilrettelægningssystem. Med andre ord er formålet at arbejde med allerede kendte musikalske elementer i nye kombinationer med henblik på at træne elevens kendskab til disse elementer, og hendes evne til at manipulere dem, opfatte og forstå dem.

*"Det er ikke nok at be-
undre musen. Man må også
gøre hende med barn.*

Kapitel II

Igor Stravinskij.

MÅL OG DELMÅL I 1. KLASSE

I lighed med sidste år vil vi anføre formål og del-
mål og beskrive de enkelte emners forløb.

Hvad angår teoretiske overvejelser over målformu-
leringer henviser vi til rapport I fra børneha-
veklassen, hvor vi fra side 30 til og med side 43
nøje opregner alle mål og delmål, samt forklarin-
ger på, hvordan vi har forsøgt at nå disse mål.
Vi påstår, at disse overvejelser vil være de sam-
me hver gang, og derfor nøjes vi med at repetere
selve målformuleringen:

FORMÅLET MED DEN OBLIGATORISKE UNDERVISNING I MU- SIK er,

*Forstå, vurdere
og handle med
musikvirkelig-
heden.*

- 1) at eleven bliver i stand til at forstå, vur-
dere og handle i relation til vor kulturepo-
kes musikalske virkelighed. Arbejdet skal der-
for sigte imod at udvikle elevens musikalske
anlæg. Hun skal lære de fremgangsmåder, prin-
cipper og metoder, som man betjener sig af i
forbindelse med musikbeskæftigelse, samt de
normer, som gælder herfor.

- 2) at undervisningen skal give eleven en unik
livsværdi i hænde, således at kunstarten mu-
sik får livsbetydning for hende. Eleven skal
opøve sin evne til begrundet stillingtagen
til og vurdering af musikalske fænomener. Det
skabende arbejde skal gøre eleven fortrolig
med musikken som middel til udtryk, og som en
mulighed for i musikalsk form at kommentere
musikvirkeligheden.

*Musik skal have
livsbetydning!*

*IKKE-musikalske
virkninger på
eleverne.*

*3-delt mål-
sætning.*

- 3) at undervisningen skal gøre barnet fortrolig med den musik, som er grundlaget for samfundets musikliv, herunder danske børnesange, sange og salmer som indgår i den folkelige tradition. De stærke muligheder for sociale erfaringer, som ligger i det fælles arbejde med musikken, skal udnyttes. Det skal tilstræbes, at musikundervisningens mulighed for at styrke den ikke-musikalske side af børnenes udvikling fremmes mest muligt.

Ligesom i børnehaveklassen må denne målsætning føre til en opsplitning (teoretisk) i 1) sociale mål, 2) holdningsmæssige mål og 3) musikfaglige mål.

De sociale og holdningsmæssige mål og begrundelser og midler hertil er de samme for hele forløbet fra og med børnehaveklasse til og med 5. klasse. Derfor vil vi i år koncentrere os om de meget specificerede musikfaglige mål for 1. klasse.

Inden vi tager fat på selve disse mål, vil vi dog beskæftige os lidt med en oversigt over områder i undervisningen.

OMRÅDER I UNDERVISNINGEN:

For 1. klasse har vi opstillet følgende prioriterede liste:

1. Repertoire: Sanglege og remser
børnesange
danske sange
folkesange
2. Stemmepleje (sangteknik)
3. Læsning og skrivning af musik
4. Lytning (musikkundskab)
5. Bevægelse
6. Spil
7. Improvisation
8. Information med henblik på at forbinde undervisningen med virkeligheden uden for skol

Alle disse områder kan måske bedre forstås, hvis de opstilles i en model:



Vi ønsker ikke at "prale" med resultater.



Hvert af disse områder er beskrevet/omtalt senere i dette kapitel. Det er jo en kendt sag, at det er nemmere at opstille mål, end det er at opfylde dem! Og det har været os magtpåliggende i denne rapport ikke at "prale" med resultaterne, men så sagligt som muligt at beskrive positive og negative sider af den stedfundne undervisning.

MUSIKFAGLIGE MÅL FOR 1. KLASSE

Bevidstgørelse.

Undervisningen skal bevidstgøre følgende musikalske elementer:

1. Rytmeværdierne ♩, ♪, ♫, ♮, ♯ og ♭.
2. Taktarterne $\frac{2}{4}$ og $\frac{4}{4}$.
3. Tonetrinene d-r-m-f-s-l efter følgende princip:
 Først læres: s-m
 Derefter : s-m-r-d
 Derefter : l-s-m-r-d
 Sidst læres: l-s-f-m-r-d
4. De tilhørende håndtegn.
5. Notation på det femliniede nodesystem.
 Relativ notation (med anvendelse af alle muligheder) uden brug af bilinier. Desuden arbejdes der meget grundigt med bogstavnotation (=rytmestavelser med solmisation). Der benyttes ikke absolutte tonenavne!
6. Formhøring: Der arbejdes med de tre principper: 1) Gentagelse (ens) 2) Ligner og 3) Forskellig. Der benyttes symboler som f.eks. A-B-C o.s.v. Gentagelsestegnet ||: :|| læres.

7. Dynamik: Kraftigt (f)
 Svagt (p)
 Stigende i styrke ()
 Faldende i styrke ()
8. Tempo: Hurtigt og langsomt
9. Improvisation indenfor een takt i form af spørgsmål/svar. (Se om improvisation i kapitel I).
10. Flerstemmighed: Vekselsang, rytmisk og melodisk ekko, sang med rytmisk ostinatledsagelse, melodisk spørgsmål/svar.

Trening.

Undervisningen skal træne følgende færdigheder, som vi iøvrigt lærte i børnehaveklassen og starten af 1. klasse:

1. Synge rent og kunne sange udenad.
2. Puls.
3. Melodirytme.
4. Skelne tonehøjder.
5. Skifte toneart, når læreren giver en "ny" tone.
6. Genkende kendte melodier spillet på instrument, klappet, nynnet eller spillet med tilføjet basstemme.

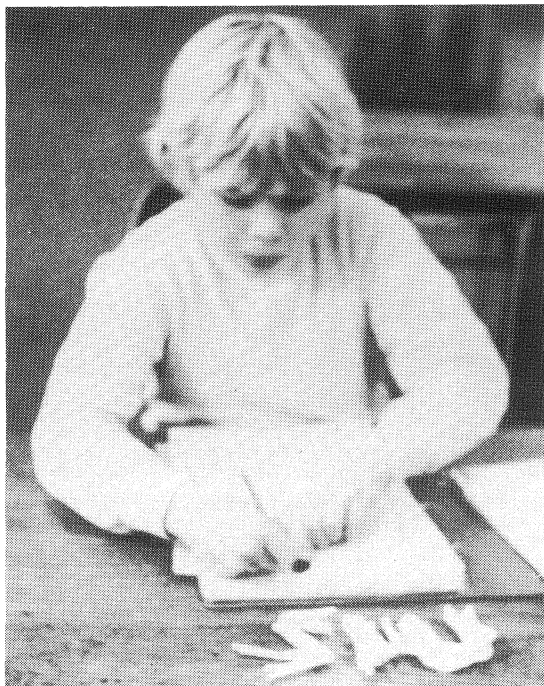
Forberedelse.

Undervisningen i 1. klasse skal sluttelig forberede følgende til brug i 2. klasse og videre frem:

1. Rytmeværdier: ♪ (som optakt) og d. og o
2. Taktarten : $\frac{3}{4}$
3. Tonetrinene : s, -l, -t, -.... l-t-d"
4. Formhøring : Ligner med tilhørende brug af volter.
5. Flerstemmighed ved arbejde med rytmiske ledsage-ostinater.

Og nu vil jeg så gå over til at beskrive, hvad der

rent faktisk er foregået i timerne for at opfyldede alle disse fine mål.



BESKRIVELSE AF EMNEFORLØB

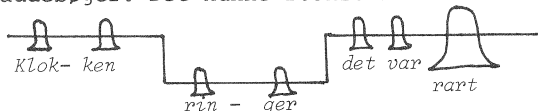
I det følgende vil jeg igen dele min beskrivelse op efter de tre indlæringsfaser, som vi altid opererer med i musik: 1. Forberedelse, 2. Bevidstgørelse og 3. Træning. (Se udførligt herom i rapport I side 25 - 26).

INDLÆRING AF NODEVÆRDIERNE ♪ og ♫.

Det følgende beskrevne forløb dækker en periode indtil efterårsferien.

Forberedelse.

Denne fase har været meget lang. For det første har vi lige fra starten af børnehaveklassen sunget en mængde sange, hvor ♪ og ♫ var de dominerende nodeværdier. Vi omtaler altid ottendedelene som Ti-Ti (se kapitel III i rapport I, side 22), fordi de i begyndelsen altid optræder parvis. I starten af 1. klasse arbejdede vi en del med at illustrere melodisk-rytmiske forløb på tavlen og i børnenes kladdebøger. Det kunne f.eks. se sådan ud:



Uden at omtale det har jeg tegnet små klokker tæt sammen på ottendedelene og een stor klokke på fjerdedelen.

Rytmiske ostinater på ♪ og ♫.

Det samme har vi gjort med rytmiske ostinater til andre sange. F.eks. lavede vi 2 ostinater til "Små klokkeblomster ringer":



R O - S E R

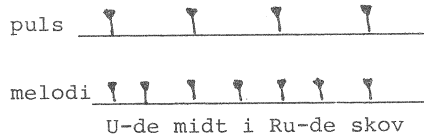
*Bevægelser, der
passer til de
to værdier.*

Vi har også lavet bevægelser, der illustrerede de to rytmeværdier.

Forståelsen af nodeværdierne hænger nøje sammen med pulsforfølelsen. Man skal så at sige kunne "måle" rytmen på (i forhold til) pulsen.

*Måle med
puls.*

Derfor brugte vi en del tid på at "slå søm i" til kendte melodier på 2 parallelle "brætter", et puls-brædt og et melodi-brædt. F.eks. sådan her:



Senere prøvede vi at skære brædderne over samtidig i pulsstykker. De melodisøm, der sad i samme stykke, blev sat sammen med bjælker.

Stadig blev der ikke talt om, hvad det var, men nogle af børnene havde set noder før, og de begyndte så småt at hviske om, at "det var vist noder".

*Historien om
Ta og Ti-Ti.*

Nu fortalte jeg følgende (meget forkortede) historie:

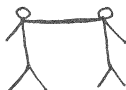
På en skole næsten som vores var der en dreng, som hed Tage. Han var meget glad for sit navn og gik derfor og sagde navnet hele tiden (langsomt). De andre drillede, fordi han til sidst havde vendt stavelserne, så det lød som ge-Ta. Så sagde han bare Tag. Men det lød som taget på et hus. Så sagde han bare Ta (åbent a), og det kunne de ikke drille med. Når man tegnede ham hurtigt, så han så dan ud:



Men når det skulle gå meget stærkt, blev det slet og ret til



På samme skole var der to enæggede tvillinger. De hed begge to Ti, fordi deres forældre alligevel ikke kunne se forskel, og de skulle have nogle hurtige navne. De holdt meget af hinanden, så de gik altid med armene om hinandens skuldre. Hurtigt tegnet så de sådan ud:



Meget hurtigt tegnet:



Bevidstgørelse.

Sammenligner vi nu med melodisømmene (se omstående) så ligner de $|$ og \square . Vi prøver at sige Ti-Ti Ti-Ti Ti-Ti Ta i stedet for "Ude midt i Rude skov". Børnene kan høre, at det passer sammen. For sjov prøver vi at lave nye kombinationer, og børnene synes, det er sjovt, at de kan lave nye rytmer så let.

Børnene "tegner" nu selv $|$ og \square og skriver deres navne nedenunder.


Træning - eksempler.

Denne fase er også lang. Den varer reelt lige så længe, som børnene bliver undervist i musik. Selve begreberne $|$ og \square udbygges ved, at de anvendes i nye sammenhænge og ved, at eleverne bliver stadig mere sikre i dem.

Her vil jeg give nogle illustrative eksempler på, hvordan vi har trænet $|$ og \square .

Bevægelse.

Børnene har først og fremmest klappet, trommet og gået disse nodeværdier.

- Analyse.* De har klappet melodirytmen til "Klokken ringer". De har analyseret "Årets gang", hvorefter den er blevet sat med gule rytmekort på tavlen. (Disse kort er magnetiske på bagsiden, så de er nemme at sætte op og tage ned). Når alle kunne rytmen, har jeg fjernet enkelte af kortene efter tur, hvorefter børnene har sagt/sunget/klappet melodirytmen. Dette træner både læsning og hukommelse (musikalsk tænkning).
- Hukommelse.*
- Motorik og diktat.* Vi har lavet \downarrow og \square i piberensere og lagt diktat med dem.
- Læsetræning.* Jeg har lavet en lang strimmel af klar transparent (halv A4-bredde) med samtlige mulige kombinationer af \downarrow og \square og Z (ta-pausen) i 4-takt.
- Læseretningen.* Denne strimmel trækkes langsomt men konstant gennem en maske på OHP. Herved kommer ét rytmebillede frem ad gangen, men det forsvinder straks igen. Eleverne har så sagt/klappet/spillet rytmerne dels hele klassen, dels i smågrupper og dels solo på skift. Fordelen ved denne metode er, at eleverne vænnes til at læse en hel takt ad gangen i.s.f. at stove sig frem. Det er klart, at vi hele tiden gør meget ud af at bevidstgøre læseretningen.
- Skrivning.* Eleverne har fået forskellige opgaveark, hvor de skulle øve sig på at skrive \downarrow og \square . (Se bilag 1, side 84).
- Spil.* Eleverne har også trænet ved at spille ostinater til melodier. F.eks. har vi spillet følgende til "Årets gang".
- Koklokke: $\parallel: \downarrow \downarrow \downarrow \downarrow : \parallel$ Bongos: $\parallel: \downarrow \downarrow \downarrow \downarrow : \parallel$ 
- Claves, tambourin og lille tromme $\parallel: Z \downarrow Z \downarrow : \parallel$
- (På ta-pausen strækkes slag-armen ud i luften)

Koordination af flere rytmer.

Målet er på længere sigt, at eleverne kan gøre mere end een ting ad gangen. Her i starten af 1. klasse har vi trænet at sige rytmer (læse dem på rytmestavelser), mens vi trampede pulsen til eller bankede pulsen med en blyant i bordpladen. Senere har vi også lavet rytmiske ostinater til vores egen sang og lavet puls med een hånd og melodirytme med den anden o.s.v., o.s.v.



INDLÆRING AF TONERNE SO OG MI.

Forberedelse.

Fra starten af børnehaveklassen har børnene sunget mange sange, hvor intervallet s-m forekommer på en måde, så det kan isoleres, ligesom en enkelt sang kun bestod af so og mi ("klokken ringer").

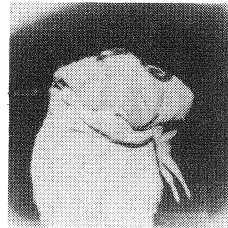
Børnene har arbejdet med at skelne høje og dybe toner og at illustrere enkle melodiforløb ved hjælp af hænderne, tegninger, lægge med tov på gulvet o.s.v.

I starten af 1. klasse arbejdede vi med \downarrow og \uparrow , og dette arbejde blev ofte kombineret med inddragelse af so og mi (uden at det blev nævnt for bør-

nene). For eksempel har vi analyseret "Klokken ringer" rytmisk og melodisk på samme tid (se side 15).

Dukketæter.

I slutningen af september havde jeg en dag 2 handskedukker med. De så sådan ud:



De havde begge rundt hoved (noder), men der var markant forskel på dem. (So's ører, Mi's tunge). De to dukker brugte jeg til et lille teaterstykke over klaveret. So var hele tiden højere oppe end Mi, og handlingen, der blev improviseret i samspil med eleverne, forløb som følger:

Bevidstgørelse.

Dukkerne præsenterer sig ved deres fulde navne (Sofie og Michael), men enes om at de vil kalde hinanden for So og Mi (lang snak). De vil have hver en hemmelig tone, og til sidst synger de "Klokken ringer" som vekselsang; først på tekst siden på deres egne navne.

Solmisation.

Så prøver eleverne på So og Mi's navne (solmisation) og dukkerne hjælper til og roser eleverne.

Dette lille handlingsforløb varieres flere gange i den følgende tid. Børnene får lov at prøve at spille for hinanden, dukkerne indfører deres håndtegn,

Håndtegn.

dukkerne improviserer små nye melodier, som

børnene synger, og de prøver at sætte sig under rytmer på tavlen:



Nu prøver eleverne at tegne So og Mi. Først fint, så meget hurtigt:



Og vi træner læsning, hvor de to er tegnet i forskellig højde for at illustrere tonehøjdeforskellene.

*Relativ læsning
på 5-liniet
nodesystem.*

Senere har jeg lavet et plankeværk af 5 tynde blomsterpinde, hvor So og Mi kan lege skjul. De aftaler, at So altid skal gemme sig øverst, og at forskellen skal være "hul til hul" eller "bræt til bræt". Børnene bliver hurtigt gode til at gemme So og Mi rigtigt, først ved selv at prøve med dukkerne, siden ved at tegne på tavlen (relativ læsning). Gradvis indføres betegnelserne "linie" og "mellemlum", hvilket overhovedet ikke volder problemer. Det er også klart, at vi nummererer linier og mellemrum fra nedenu og opefter, fordi "et plankeværk må jo laves fra nedenu" (So og Mi er så små, at de behøver de nederste brædder at stå på for at kunne lave de øverste!).

Ved at lære at So og Mi kan ligge alle steder, forbereder vi ubesværet læsning i alle tonearter. Vi har blot snakket om, at når So og Mi lå højt oppe, havde de også højere stemmer. Og vi har naturligvis prøvet at synge i mange forskellige tonelejer.

Der er dog een regel: So og Mi må aldrig flytte sig i løbet af en sang.

Træning.

Vi har sammen jaget So og Mi i de kendte melodier, og vi har så vist håndtegn og erstattet teksten med solmisation de steder, de forekommer.

Vi har læst strimler med noder på overheadprojektor (som ved l og \sqcap , se side 18).

Vi har tegnet So og Mi og fået stemplet håndtegn på. Vi har stempler for håndtegnene til alle durskalaens 7 trin.

Vi har improviseret ved, at en elev har vist håndtegn, som resten af klassen har sunget efter.

Og ikke mindst har vi naturligvis kombineret So-Mi med rytmerne l og \sqcap på alle tænkelige måder.

INDLÆRING AF TONERNE Mi-Re-Do.

Forberedelse.

Tonerne er først og fremmest forberedt ved, at vi har sunget en masse sange, der indeholder disse tre toner. Skal en enkelt nævnes, må det være sangen "Til lykke med din fødselsdag", som er lært i 1. klasse. Den slutter nemlig med teksten: "Vi hilser dig med tonerne: Mi-re-do", og der har børnene naturligvis lavet håndtegnene til. Det er klart, at dette nærmer sig bevidstgørelsesfasen, men det har ikke været brugt sådan. Eet er nemlig at kunne navnet på en ting/et begreb, et andet er at kende det fra mange forskellige sammenhænge, så man virkelig kan operere med det.

Andre sange, der forbereder tonerne, er "Ude midt i Rude skov", "1.A's slagsang" (nr. 1 side 33), "Regnen styrter ned", "Stille nu" (nr. 2 side 33) og "Frisk og fro". Disse sange indeholder netop de tre toner - og ikke andre. Men derudover har mi-re-do indgået i mange forskellige sammenhænge i andre sange.

Som et led i forberedelsen har vi tegnet kurver

(grafer) over de kendte melodier; en arbejdsform vi har benyttet meget i hele 1. klasse, da det skærper bevidstheden om melodiers retning i betydelig grad.

Bevidstgørelse.

Først sang vi "Stille nu". Derefter viste vi melodiers bevægelsesretning i luften. Så lavede vi rytmisk analyse med de gule rytmekort på tavlen, og flyttede kortene op/ned, så de illustrerede melodiers bevægelsesretning. Så sang vi sangen igen, og vi fandt ud af, at det ikke var so-mi, som vi efterhånden kendte godt og sikkert.

Næste dag repeterede vi "Syng dit navn" som indeholder tonerne so-mi-re-do. Vi lavede den med gule kort, satte dem efter toneretning, fandt ud af at den starter med noget kendt (so-mi) og blev enige om at kalde slutningen for m-r-d. Derefter fik eleverne elev-side 31 (se bilag 2 side 85). Her var noteret de samme ting, men der var også håndtegn, tonernes placering i forhold til hinanden på 5-linjet nodesystem samt tonernes placering på xylofon. Læg mærke til, at staven for fa er med, men den er streget over.

Træning.

Vi har trænet de 3 toner på samme måde som vi har trænet - og stadig træner - tonerne s-m. Nemlig ved først at "jage" dem i kendte melodier, og derefter dels analysere melodier med intervallerne og dels lære nye melodier ved hjælp af noder, håndtegn og rytmestavelser.

De tre toner er forsøgt sat i relation til hinanden og til so på så mange forskellige måder som muligt. Først og fremmest må det nævnes, at nye toner altid læres (bevidstgøres) som sammenhængende med de i forvejen kendte toner.

Vi har skrevet noder, lavet håndtegn, tegnet grafer,

improviseret (spørgsmål/svar over een takt), læst noder (såvel på 5-linjesystemet som v.h.a. bogstav-noder. Herved forstås rytmetegn med solmisationsbetegnelser nedenunder) og spillet på xylofon (på tegnet xylofon i børnenes hæfter samt på lydløs xylofon på tavlen). Vi har også prøvet at stille 4 børn op med skilte på maven, (s-m-r-d) så de lignede en levende xylofon, og så "spillet" på dem ved at pege. Det udpegede barn synger den tone, det repræsenterer, o.s.v.

Ved læsning og skrivning af noder, har vi arbejdet meget med den relative læsning, d.v.s. at vi har flyttet rundt på placeringen i de 5 linier fra sang til sang. Det har den fordel, at børnene forberedes på at læse i enhver tænkelig toneart, men det har samtidig den bagdel, at der går længere tid, inden de er sikre i læsningen. Det er dog min tro, at det hellere må tage lidt længere tid i starten, når det så bare sidder fast. Det vil give bonus i sidste ende, for da vil indlæringen gå hurtigere og hurtigere. Det samme gør sig iøvrigt gældende i alle andre fag! Jeg mener, at jeg kan se, at det er gået væsentligt hurtigere i den sidste del af skoleåret. Det kan der være flere grunde til men den væsentligste er nok, at man lærer hurtigere når man har noget at "hænge det nye op på".



INDLÆRING AF TONEN LA.

Indlæringen af denne tone er foregået efter de samme retningslinier som de i forvejen kendte toner. Til bevidstgørelsen bruges melodien "Vinter, vinter kold", og det skulle fremgå af elev-side 41 (se bilag 3, side 86), hvordan det er foregået.

INDLÆRING AF TONEN FA.

I Ungarn ville rækkefølgen af indlærte toner have været en anden, nemlig s-m, s-l-s, l-s-m-d, l-s-m-r-d og derefter l,-d og s,-l,-d.

Først efter lang tids træning af denne pentatone tonerække ville man indføre halvtonetrinene fa og ti. Når vi har valgt at indføre fa så hurtigt, hænger det sammen med, at vi mener, at den er en meget vigtig tone i den traditionelle danske børnesang, og at det er nødvendigt at kende fa tidligere end ti. Vi er klar over, at vi ikke argumenterer på særlig videnskabeligt grundlag, men det er ikke muligt uden et meget stort analytisk arbejde, som vi ikke har økonomiske og arbejdskraftmæssige ressourcer til. Vi har dog lavet i hundredvis af melodianalyser, og vi har en klar fornemmelse af, at en EDB-behandling af en mængde sange fra det danske musikalske modersmål ville give samme resultat m.h.t. indlæringsrækkefølgen. Kun fremtidigt arbejde kan vise, om vi har ret; men det er i hvert fald et meget vigtigt problemkompleks at gå i gang med!

Fa er bevidstgjort ved hjælp af melodien "Petronella", hvor den forekommer trinvis i både op- og nedadgående bevægelse og i sammenhæng med allerede kendte toner. Se elev-side 46 (bilag 4, side 87). Det må bemærkes, at med indførelse af netop denne tone udvides repertoiremulighederne ganske væsentligt.

INDLÆRING AF \downarrow og \dashv .

Vi analyserede "Stille nu" med de gule kort og ved at måle på pulsen fandt vi ud af, at nogle toner varede 2 pulsslæg. Dem kaldte vi så for Ta-a. For at kende forskel på dem og Ta skulle de tegnes med en åben bolle (hoved).

Senere var det ganske let at indføre halvpausen. Som støtte for hukommelsen snakkede vi om bogstavrimet halv/hat, da pausen ligner en hat.

Vores gule rytmekort har været en stor hjælp ved indlæringen af \downarrow og \dashv , da længden af de tilhørende kort netop viser størrelsesforholdet mellem nodeværdierne!!

INDLÆRING AF TAKT OG TAKTSTREGER OG TAKTARTER.

Forberedelse.

Vi havde gennem længere tid jævnligt prøvet at klappe en "langsom puls" til nogle af de kendte melodier. En dag repeterede vi opsamlingslegen "Frisk og fro". Bagefter prøvede vi at tage højre sko af. Når vi nu gik i puls til melodien og startede med højre fod, kunne man tydeligt høre at hvert andet pulsslæg var betonet. På denne måde fik vi

Bevidstgørelse.

navngivet fænomenet betoning. Nu satte vi de gule rytmekort til "Se min smukke, nye dukke" på tavlen. Når vi klappede betoning, satte læreren < under de betonede rytmestavelser. Herefter konstaterede vi i fællesskab, at det netop var hvert andet pulsslæg, der var betonet, og vi aftalte, at vi ville sætte en streg foran hver betonet node. Den skulle betyde det samme som betoning (husk: taktarten er $\frac{2}{4}$). Vi gav dem navnet TAKTSTREGER, og vi kaldte det imellem stregerne for TAKTER. Antallet af pulsslæg i hver takt kaldte vi TAKTARTEN. Træning af ovennævnte begreber foregår hver gang, vi læser en ny

Træning.

sang. Og vi har arbejdet bevidst med lige tak-
ter $\frac{2}{\downarrow}$ og $\frac{4}{\downarrow}$

Senere lærte vi, at alle melodier slutter med en dobbeltstreg.

FORMHØRING OG GENTAGELSESTEGN.

Formhøring er betinget af musikalsk hukommelse, som er betinget af symbolsprog.

De tre primære principper i formhøring er ENS, LIGNER og FORSKELLIG. I begyndelsen var det svært for mange af eleverne at operere med disse begreber, men jo længere vi er kommet med indlæring af toner, jo nemmere har de haft ved det, og det må bero på, at musikalsk hukommelse støttes ved brug af symbolsprog. Det har samtidig vist sig, at mange børn umiddelbart forbinder de tre begreber med tekstens ord i stedet for med melodien. Og det kan være svært at rette deres opmærksomhed mod melodien, hvis man ikke kan bruge melodisymboler (solmisation eller noder).

Formhøring på ABC-sangen.

Som eksempel på arbejdet med formhøring, vil jeg nævne "ABC-sangen". Vi har sunget den mange gange, før vi overhovedet lærte de første solmisationsbetegnelser. Vi har også repeteret den ind imellem og f.eks. brugt den til stop-leg. Efter at vi havde lært tonerne l-s-f-m-r-d, analyserede vi den først rytmisk og derefter melodisk. Det var nu let at se, at den falder i tre dele. Det var også let at se, at første og sidste del er ens. Nu bestemmer vi at kalde de tre fraser for A, B og A, og børnene har lavet den første egentlige formhøring.

ER ENS.

Formhøring på "Tænk hvis jeg sad på månen".

Sangen "Tænk hvis jeg sad på månen" er velegnet til at lære begrebet LIGNER. Analyseres sangen som vist ovenfor, ses det let, at den falder i to dele, som ligner hinanden meget. Kun sidste takt i hver frase er forskellig. I første omgang nøjedes vi med at konstatere, at de to halvdele LIGNER hinanden.

LIGNER.

*GENTAGELSESTE-
TEGN.*

Til at lære gentagelsestegn brugte vi "Fløjtesang" fra "Kalle Ko-drengs dagbog". Den har for-
men A-A-B-B₁ og den egner sig derfor fortrinligt
til først at lære gentagelsestegnet som en arbejds-
besparende skrivemåde og derefter repetere begre-
bet "ligner"

Volter og "Da Capo Al Fine" læres først i 2. klas-
se.



INDLÆRING AF DYNAMISKE FORSKRIFTER.

Forberedelse.

Vi har allerede i børnehaveklassen arbejdet med
begreberne "kraftigt" og "svagt". Vi har f.eks.
leget "Musikalsk tampen brænder", hvor børnene ved
at synge kraftigt eller svagt viser den, der er op-
pe, hvor tampen brænder. Vi har også ofte talt om,
at nogle sange er svage eller kraftige af karakter
f.eks. er det oplagt at synge "Stille nu" svagt.

Senere har vi haft sange, der skiftede styrke i
løbet af verset. F.eks. havde vi 3 styrkeforskrif-
ter til "1.A's slagsang". Næmlig *p-f-ff*.

Bevidstgørelse.

Ved arbejdet med "Guldfiskesangen" i forbindelse
med dansk/matematikemnet "måling" var det oplagt
at indlære begreberne "stigende" og "faldende" i
styrke. Og børnene lærte dels navnene og dels de
tilhørende skriftlige symboler  og  .
De lærte også forskrifterne *pp - p - f - ff*. Det ska
bemærkes her, at nogle børn har svært ved at skeln
mellem "højt" og "kraftigt".

IMPROVISATION

Idet jeg henviser til kapitel I side 8, vil jeg her meget kort fortælle, hvordan vi har arbejdet med improvisation i løbet af 1. klasse.

Jeg har udelukkende anvendt improvisation som et middel til træning af de indlærte musikalske elementer. Det drejer sig først og fremmest om rytmeværdierne 1, 2, 3 og 4 i 4-takt.

Arbejdet har formet sig som spørgsmål/svar-øvelser og som meget bundne opgaver, hvor eleven som svar på en given rytme (på een takt) skulle improvisere en ny med kun eet element ændret i forhold til spørgsmålet.

I denne forbindelse har vi haft megen glæde af de gule rytmekort (beskrevet i kapitel III side 42). Helt konkret har børnene i starten fået til opgave at tage eet kort af tavlen og erstatte det med et andet.

Melodisk har vi arbejdet improvisatorisk med den pentatone skala 1-s-m-r-d. Også her har vi som ved rytmisk improvisation arbejdet meget med spørgsmål/svar over een takt. Håndtegnene har også i denne forbindelse vist sig at være et uforligneligt hjælpemiddel.

Nogle vil måske mene, at min arbejdsform med improvisation er meget bundet. Det er den også! Men jeg mener (som Kodály), at helt fri skaben på dette trin ikke har nogen musikpædagogisk mening!

*Citat af
Yehudi Menuhin.*

"Som tilfældet er med anden improviseret musik, må man beherske en stiv struktur, hvis det kreative element skal blomstre, når der musiceres. Ellers vil dette: at improvisere, være det samme som at opfinde et sprog på stående fod. Grammatik, syn-

taks, gloseforråd må altsammen være kendt, før talens hverdagsmirakel indfinder sig. På samme måde er det med improvisation. (Fra Yehudi Menuhins bog "Min ufuldendte rejse").

MUSIKLYTNING.

I starten af undervisningen er den helt grundlæggende forudsætning for at man kan lytte koncentreret, at man kender det, man hører. (Jvf. afsnittet om lytning i kapitel I). Derfor har vi haft naboskolens børnekor på besøg i en time, hvor de sang nogle af vor klasses sange (efter bestilling!). Det var et meget givtigt besøg, og selvom der var stor aldersforskel på gæsterne og vores børn, var det tydeligt, at der var een fælles interesse, der kunne fange, nemlig musikken.

Det er klart, at selve "koncerten" blev meget kort (10 minutter), men herefter sang vi lidt for gæsterne, og til sidst legede vi sanglege sammen.

Næste trin må være, at det besøgende kor synger kendte sange 2-stemmigt.

*Resultater
af under-
visningen.*

Det er naturligvis meget væsentligt, i hvor høj grad eleverne hver for sig og som klasse har nået de opstillede mål. Derfor tog vi en test, der skulle måle dette i maj måned 83. Der er skrevet meget udførligt om denne og resultaterne heraf i kapitel VIII. Specielt utålmodige læsere kan allerede nu smuglæse på side 75, (skematisk oversigt).

AUF FLUGELN DES GESANGES

Som eksempel på en sang, der er indoktrinerende i venstreorienteret retning nævnte Helle Larsen sangen om "Arne, der prutter helt til Ribe, så lærerne besvimer på striben". Hun ville have foretrukket, at hendes barn havde lært f.eks. "Dejlig er den himmel blå".

Information.

Kapitel III

DE ANVENDTE SANGE OG SANGLEGE I KRONOLOGISK RÆKKEFØLGE SAMT BESKRIVELSE AF DE UDVIKLEDE MATERIALER.

I dette kapitel gennemgår jeg skematisk samtlige de nyindlærte sange, der har været benyttet i løbet af skoleåret.

Repetition fra børnehaveklassen.

Derudover har vi naturligvis brugt mange af de sange, børnene lærte i børnehaveklassen. Dette er som oftest foregået efter elevvalg eller i forbindelse med forberedelse, bevidstgørelse eller træning af et bestemt musikalsk element.

Vurdering af sangenes anvendelighed.

Skemaets sidste rubrik "vurdering" angiver i hvor høj grad, jeg har fundet sangen anvendelig i forhold til den angivne "begrundelse" og mindre - men også - hvor godt den er blevet modtaget. Et af de krav, man må stille til en sang, der skal bruges til undervisning, er jo nemlig, at eleverne skal kunne lide den! Når jeg ind imellem er kommet til at bruge en, som ikke "fængede", holdt jeg bare op med at bruge den, og fandt en anden sang, der egtede sig til det opstillede mål.

Sange, der ikke kan findes i sangbøger.

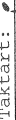
















Enkelte melodier har jeg ikke kunnet finde i nogen sangbog, eller også har jeg selv skrevet ny tekst. Disse er skrevet ned på side 40.

Toneforråd og rytmeværdi som begrundelse.

Ofte har selve toneforrådet og rytmeværdierne været den væsentligste begrundelse for at bruge en bestemt sang/sangle.

Nr.	SANGENS TITEL	HENVISN.	BEGRUNDELSER FOR SANGEN	TONEFORRÅD	RYTMEVÆRDIER	VURDERING
1	I.a's slagsang = "Kasketten"	SDS side 30 (ny tekst se side 40)	Forbereder: m-r-d og \square God melodi. Med ny tekst er den aktuel. Taktart: 4	m-r-d	\square	g+
2	Stille nu	VSS side 3 nr. 2	Forbereder: m-r-d og \square og \square Danmarks smukkeste og enkleste melodi. God til snak om dynamik og tempo. Aftensang Taktart: 4	m-r-d	\square	g+
3	Inte har jeg ont i den toa.	MUS side 8	God til indøvelse af styrkeforskelle. Forbereder: m-s og f-r og m-d og 3-delt takt. Taktart: 3	s-f-m-r-d	\square \square	g+
4	Små klokkeblom- ster ringer	KOS I side 3	Bruges til talekor: 1:klokkeblomster \square \square 2:Ro-ser Forbereder således og \square . Hver elev spil- ler triang.på sidste"kling".Taktart:2	s-m-r-d	\square	g+
5	ABC-sangen	MRD IV side 16	Ønske fra dansklæreren. Forbereder: D,C,a,l Pine (A-B-A) og \square og \square og \square og 1-s-f-m-r-d. Taktart: 2	1-s-f-m-r-d	\square	g
6	Lille hare sprin- ger frem	MRD I side 78	God leg. Forbereder: m-r-d og \square og Taktart: 2	m-r-d	\square	g+
7	Tillykke med din fødselsdag = vor velkomstsang	MRD III side 17	Fødselsdagsang. Forbereder: m-r-d og \square og og optakt og 7 Taktart: 2	m-r-d	\square 7	g+
8	O-remse	Halfan Rasmussens bogstavrim	Lige lært "O" i dansk. Forbereder: og Kan synges på s-m Taktart: 4	remse (evt. på s-m)	\square	g
9	Don-don-den	SSV I side 3	Forbereder: m-r-d og \square og og \square (med klap) Kan bruges som kanon. Sjov remse. Taktart: 4	m-r-d	\square \square	g+

NR.	SANGENS TITEL	HENVISN.	BEGRUNDELSER FOR SANGEN	TONEFORRÅD	RYTMEVÆRDIER	VURDERING
10	Jeg hamrer og banker.	SYB side 27	Forbereder: 3-takt og f (trinvis) og treklangen s-m-d. Man gør bevægelser til. God samtaletekst. Taktart: 1	l-s-f-m-r-d	l d	g+
11	Er du sur og trist ?	OGF	Forbereder: 17 og d-t,-d og s,-d og s,-r og r-t,-d God tekst. Bevægelse til. Taktart: 2	f-m-r-d-t,-l,-s,	17 1	g+
12	Først kommer sommeren.	LOS side 12	Forbereder: brudt treklang og s,-d og s,-m God leg. 4 Taktart: 1	s-m-r-d-s,	17 1 z	g+
13	Peter slår med en hammer.	KAP side 59	Forbereder: m-r-d og z. God historie (lærervejledningen side 9). Gode bevægelser til at lære koordinering af kroppens dele. Taktart: 1	m-r-d	17 1 z når taktarten ændres til 2	g
14	Bedstemor havde en lille grå gedebuk.	KAP side 9	Sjovt at synge på russisk. Passer til historien om "Peter" (sang nr. 13). Forbereder: 3-takt og f-t, og t,-r-d. Taktart: 1	l-s-f-m-r-d-t,	l d Taktart: 3	g
15	Der er så dejligt i denne skov	KOL II side 4	God sangleg. Forbereder: s,-d og d-t,-l,-s, og s,-l,-f,-d og 3-takt og optakt. Taktart: 1	d-t'-l,-s,	1 1 optakt	g+
16	Gyng - gang	SOL side 135	Sjov tekst. Forbereder: s-m og f og s-m-r-d og z. Taktart: 2	s-f-m-r-d	17 1 z	g+
17	Jeg er en glad lille cowboy	OGF	Pentaton. Forbereder: s-d og m-s-l og s-r og l-d'-l og s-m-r-d. Sjov. Kan synges med vekslende styrke. Taktart: 1	d'-l-s-m-r-d	17 1 d' s optakt d. f. z	g+
18	Jeg har et par duer	MUP II side 18 A	Forbereder: d-l,-r-r-s, (vamp) og d-r-m og s-f-m-r-d. Synges med opsamling. Kan bruges til enkel flerstemmighed. Taktart: 2	s-f-m-r-d-l,-s,	17 1	g+

NR.	SANGENS TITEL	HENVISN.	BEGRUNDELSER FOR SANGEN	TONEFORRÅD	RYTMEVÆRDIER	VURDERING
19	Årets gang	EPI side 26	Årstiden. Kan bruges for hver måned. Øver månedernes navne. Forbereder: f-l og s-f-m-r-d og s-d og d-r-m og vamp-rundgang. Taktart: 	l-s-f-m-r-d		g+
20	Hey, Jim along	MUP I side 21 A	Pentaton melodi. God dans. Forbereder: l-s-m-r-d og "synkopen"  Taktart: 	l-s-m-r-r-d		g
21	Mester Jakob	SOL side 102	Traditionel kanon. Synges på mange "spændende" sprog. Forbereder: d-r-m og m-f-s og s-l og d-s, Taktart: 	l-s-f-m-r-r-d-s, (ændret lidt i forhold til bogen)		g+
22	Kinesersang	KAP side 44	God tekst til 1. klasse. Bruges i forbindelse med tekster på "mærkelige" sprog. Forbereder: s-m og d-r-m-f-s og l-s-f-m-r og m-r-d. Taktart: 	l-s-f-m-r-d		g+
23	Tre små svaler	KAP side 63	Forbereder m-r-d og s-f-m og d'-s og l-s-f-m-r-d og z. Fingerbevægelser til sangen. Forbereder desuden "skygge" i tertser (flerstemmighed)	d'-l-s-f-m-r-d		g
24	Vil du nu være min hjerteven..	ROH I side 4	Pentaton. God dans, der kan forenkles. Melodien har appel. Forbereder: s-m og m-s og m-r-d og s-l-s og s-d' Taktart: 	d'-l-s-m-r-d		g
25	Posemandens bil (Petersen og Poulsen ...)	SOL side 40	Forbereder: f og m-r-d God tekst. Træner: s-m Taktart: 	s-f-m-r-d		g+
26	Jeg har skudt en bjørn igår	ROH III side 24	Forbereder: d-r-m og m-f-s og f mange forbindelser. Mulighed for at digte selv. Enkel dans, der kan udvikles i samarbejde med børnene.	s-f-m-r-d		g
27	Se min smukke, nye dukke.	SOL side 108	Forbereder: s-m-d og d-f og f-m-r-d Taktart: 	s-f-m-r-d		g

NR.	SANGENS TITEL	HENVISN.	BEGRUNDELSER FOR SANGEN	TONEFORRÅD	RYTMEVÆRDIER	VURDERING
28	Queja (= Rundesang)	EFI side 62	Forbereder: d-r-m og "break". Børnene kan selv lave tekst. Let at spille på stavspil. Træner frøseforneelsen. Taktart: $\frac{4}{4}$	d-r-m	$\square z \quad z \quad \overset{\curvearrowright}{z}$ (break)	g+
29	Vår velkommen Herrens år	SSV II side 68	Det var ugens sang for hele skolen. Bruges som tutti/solo, så de børn, der har lyst, lærer hvert et vers udenad. Forbereder begrebet "salmel". Taktart: $\frac{4}{4}$	d-r-m-f-fi-s-l	$l \quad d \quad o \quad \curvearrowright$	g- (for svær)
30	Stille Nu (juletekst)	EFI side 39	Forbereder: m-r-d Tekstn passer fint til jul. Taktart: $\frac{4}{4}$	m-r-d	$l \quad d$	g+
31	Kling, klong	RJS side 12	Træner: s-m og m-r-d. Kan senere synges to-stemigt. Frisk melodil Taktart: $\frac{2}{4}$	s-m-r-d	$l \quad l \quad l \quad d \quad o$ $\downarrow \quad \downarrow \quad \downarrow$ synkoperet	g
32	Juletræet med sin pynt	ESL side 170	Skulle bruges til dansk. Træner: $\frac{4}{4}$ Taktart: $\frac{4}{4}$	d'-l-s-fi-f-r-d-t,- l,-s, (modulerer)	$l \quad z$	u (for svær)
33	Et barn er født i Bethlehem	JUL side 42	Forbereder: s,-d og s-f-m og r-d-l, og d-r-m og d-t,-d Enkel tekst for nye "svage" læsere. Taktart: $\frac{4}{4}$	s-f-m-r-d-t,-l,-s,	$\square d \quad z$ optakt	g+
34	Vinter, vinter kold	LOS side 1	Forbereder: s-l og m-r-d Træner: l og \square og z Passer til årstiden. Kan dramatiseres. Taktart: $\frac{2}{4}$	l-s-m-r-d	$\square z$	g+
35	Doktor Taske	MB I (lærers bog) side 6	Træner puls (v. leg). Forbereder: d-s, og d-m-r og r-s, og s,-l,- t,-d Taktart: $\frac{2}{4}$	m-r-d-t,-l,-s,	$l \quad z$	g
36	Haren hist i grøften sad og sov	DES side 18	Sangleg. Forbereder: Durtreklangen og s-d' og l-d' og d'-s og d-r-m-f-s Taktart: $\frac{2}{4}$	d'-l-s-f-m-r-d	$\square z$	g

NR.	SANGENS TITEL	HENVISN.	BEGRUNDELSER FOR SANGEN	TONEFORRÅD	RYTMEVÆRDIER	VURDERING
37	Her bor jeg	se side 40	Emnet er godt til 1. klasse. Træner: s-m-r-d og durtreklangen. Brugt som læseøvelse. Taktart: 4	s-m-r-d	Π I Z	g
38	s-m-r-d-sang (uden tekst)	333 nr. 23	Træner: s-m-r-d og durtreklangen. Læseøvelse. Taktart: 2	s-m-r-d	Π I	g
39	Lommerne	HSS side 19	Forbereder: synkopen og f og l. Træner: s-m og f-r og r-s og d-m Taktart: 4	l-s-f-m-r-d (t, ændret til r)	Π I Π. Vd	g+
40	Flotte fyre har vi her	MHE side 30	Forbereder: f og l og s, og Π Træner: m-s og m-r-d og s-f-m-r-d God dans. 2 Taktart: 2	l-s-f-m-r-d-s,	Π I Π	g
41	Gækkebrevet	EPI side 47	Forbereder: l og f og Π Træner: s-m-d og m-r-d Teksten er aktuel. Taktart: 4	l-s-f-m-r-d	Π I Π	g
42	Kille ville valle	SSV I side 15	Forbereder: l Træner: r-d og s-m og m-r-d. Sjov tekst. Taktart: 4	l-s-m-r-d	Π I Π I.	g+
43	Pirre lirre lej	SSV I side 13	Sjov tekst. God læseøvelse. Ostinatledsages. Træner: s-m-l-s og m-r-d Taktart: 4	l-s-m-r-d	Π J	g+
44	Heksemutter	MU2 side 14	Forbereder: f (trinvis) Træner: Π, I og d-t-m-s God bevægelsesleg. Taktart: 2	s-f-m-r-d	Π I	g+
45	Hvor bor du lille rotte ?	VB side 72	Forbereder: s,-d og s,-l,-t,-d og r-t,-d og optakt. Mulighed for solo/tutti. Sjov tekst. Taktart: 4	s-f-m-r-d-t,-l,-s,	Π I 7 (som optakt)	g+

NR.	SANGENS TITEL	HENVISN.	BEGRUNDELSER FOR SANGEN	TONEFORRÅD	RYTMEVÆRDIER	VURDERING
46	Fløv lille på-fugl.	DSL side 39	Træner: s-l-s og r-f og s-m og d-m og s-d og n og d . Sjov tekst (for børn i 1.kl) Traditionel sangleg. Taktart: $\frac{2}{2}$	l-s-f-m-r-d	n d	g+
47	Tænk, hvis jeg sad på månen.	SSV I side 117	Træner: m-f-s og f-r og d-m Forbereder: optakt. God tekst og enkel melodi. Taktart: $\frac{4}{4}$	s-f-m-r-d	l d . optakt	g+
48	Guldfiskesangen	SSV I side 13	Træner: l-s-m. Bevidstgør: dynamiske forskrifter pp - p - f - fff. Bruges til læsning af noder. Bruges til "måle"-emne. Taktart: $\frac{2}{4}$	l-s-m	n z	g+
49	Æbledans	ROH IV side 31	Træner: m-s-l-s og s-f-m og m-l og betoning. Bruges til læsning af noder, samt til formhøring. God sangleg. Taktart: $\frac{2}{4}$	l-s-f-m	n d	g
50	Fløjtesang (med egen tekst se side 40)	KKD side 40	Træner: m-f-m og f-s-l og f-m-r-d Bevidstgør: gentagelsestegn Bruges til læsning og spil på klokkespil. Taktart: $\frac{4}{4}$	l-s-f-m-r-d	n z	g+
51	Vintergekken	RBS nr. 9	Forbereder: l, d og d-l, og s, -l, (-m) Træner: m-r-d Passer til "påske"-emne. Taktart: $\frac{2}{2}$	m-r-d-l, -s,	l d o	g
52	Hør den lille star	VSM side 60	Forårssang (traditionel) Forbereder: t, Træner: d-f og f i trinvis bevægelse. $\frac{2}{2}$ Taktart: $\frac{2}{2}$	l-s-f-m-r-d-t,	n z	g+
53	Min vintergæk er blevet væk	555 nr. 485	Forårssang. God tekst. Forbereder: s-l-t-d' og d'-l og optakt. Træner: l-s-f-m-r-d (hexacordet) og dur $\frac{2}{2}$ Treklangen s-m-d. Taktart: $\frac{2}{2}$	d'-t-l-s-f-m-r-d	n optakt	g
54	Revne gulerødder	555 nr. 443	Sjov tekst. Forbereder: s, -d og l, -r og r-t, -d og $\frac{2}{2}$ Træner: m-r-d Taktart: $\frac{2}{2}$	m-r-d-t, -l, -s,	l d	g+

NR.	SANGENS TITEL	HENVISN.	BEGRUNDELSER FOR SANGEN	TONEFORRÅD	RYTMEVÆRDIER	VURDERING
55	Jeg ved en lærkerede.	SOL side 11	Forårssang. Traditionel. Forbereder: 1, og optakt. Træner: f i mange sammenhang. Taktart: 2	l-s-f-m-r-r-d-l,	1 1 1. 7 optakt	g+
56	Vi vil gå i takt ud på landevejen	SOL side 114	Lært af lærer på gæstebesøg. Træner: f-s-d og m-f og f-m og s-d. Legesang. Taktart: 4	s-f-m-r-r-d	1 1 d optakt på de to sidste taktslag.	g



Sange og/eller tekster, der ikke kan findes i nogle tilgængelige sangbøger - endnu (!)

NR. 1 1. A'S SLAGSANG

Versene er som til "Kasketten", men omkvædet er ændret til:

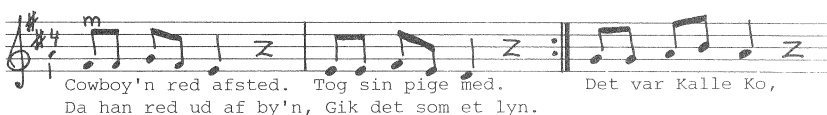
Tra-la-la-la
la-la-la
Tra-la-la-la
la-la-la,
Hvis du hører børnesang på din vej,
er det 1.a, der synger for dig.

NR. 37 HER BOR JEG PÅ EN GÅRD Mel.: Merete Plaschke
Tekst: " "



2. Vil du se min kanin,
den er brun som jord.
Den får mad og dejligt hø
i buret, hvor den bor.

NR. 50 FLØJTESANG = KALLE KO Mel.: Ole Steen
Tekst: 1. a og JI



- | | |
|---|---|
| <p>2. Ude på Dysted-vej
mødte Kalle mig,
"Vil du med på sjov,
hvis din mor gi'r lov?"
Det var Kalle Ko</p> <p>3. Jeg sprang rask afsted:
"Mor, må jeg ta' med
ud at lave sjov ?
Lov mig, du gi'r lov!"
Det var Kalle Ko</p> <p>6. Da ved bål vi sad,
sagde Kalle glad:
"Sorte Tyr har ej
krydset vores vej!"
Det var Kalle Ko</p> | <p>4. "Ja, min søn, lad gå,
husk nu: støvler på.
Husk så også at
ta' din cowboyhat!"
Det var Kalle Ko</p> <p>5. Kalle, pig'n og mig
red så samme vej.
Ud' i Dysted by
fandt vi natte-ly.
Det var Kalle Ko</p> |
|---|---|

(formentlig ikke afsluttet!)

MATERIALER TIL UNDERVISNINGEN

Jeg har naturligvis benyttet mig af de fleste gængse og tilgængelige materialer i den daglige undervisning, f.eks. rytmeinstrumenter, tegninger på tavlen, nodelinierne på tavlen o.lign.

Men derudover har jeg måttet udvikle forskellige andre hjælpemidler og materialer til undervisningen. Dem skal jeg forsøge at beskrive nærmere i det følgende:

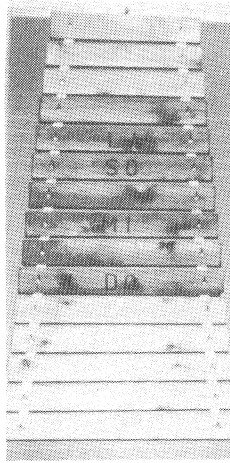
*"Lydløs"
xylofon.*

For at kunne synliggøre (visualisere) tonernes indbyrdes forhold og for at støtte elevernes musikalske forestillingsevne lavede jeg en stor "xylofon" af almindeligt fyrretræ. Stavene klinger ikke, men det er heller ikke meningen. De skal kun bruges til at pege på, så eleverne kan tænke tonerne eller synge højt.

Tonerne går fra det dybe mi til det høje mi, og midteroktaven er lavet med grønne stave, de dybe toner er grå og de høje toner er røde (tilstræbt farvesymbolik i forhold til tonehøjde).

Hver stav er påmalet tonens navn (do, re, mi, o.s.v.) og de er hængt op på kroge, så de kan vendes med navnet fremad (ud mod eleverne), efterhånden som tonerne indlæres. Eleverne kan altså allerede nu se, at der er flere toner end de kendte, og det virker spændende og motiverende.

At stavene kan vendes betyder også, at vi kan nøjes med at anvende et uddrag af de kendte toner. Man kan f.eks. også tænke dem, der ikke står navn på, o.s.v.



Bemærk, at xylofonen vender lodret. Jeg har dog tænkt mig at placere den vandret, efterhånden som op/ ned ikke længere volder besvær. Det vil også være mere hensigtsmæssigt, når vi skal til at dyrke spil på sopranklokkespil, som vi fik i klassesæt i maj måned.

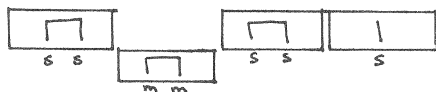
Jeg har haft virkelig megen glæde af denne xylofon, men desværre er det nødvendigt at bygge den selv, da den mig bekendt ikke er i handelen fra nogle firmaer. Den måler ca. 75 cm i højden.

*Gule rytme-
kort.*

Til støtte for arbejdet med rytmeværdier fik jeg amtscentralen til at trykke nogle rytmekort på kraftigt gult karton. På bagsiden limede jeg magnetisk vinylfolie (fås måske stadig hos firmaet "Amicus", Trommesalen, København), så de lige kan sættes op på vores tavle (stålkeramiktavle). Kortenes længde svarer til deres rytmeværdi, en A4 vandret er en halvnote, halvdelen heraf er en fjerdedel eller 2 ottendedele, o.s.v.

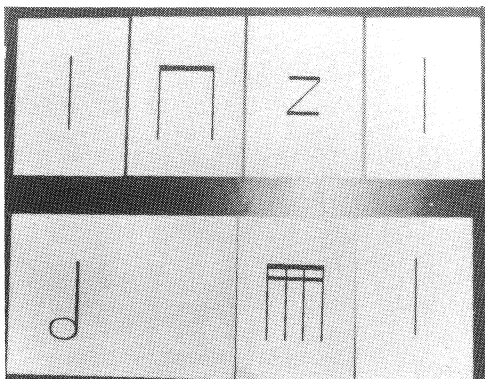
Kortene har vist sig meget anvendelige ved læseøvelser, ved rytmisk analyse af en kendt melodi, ved træning af den musikalske hukommelse samt til

grafisk afbildning af en melodis tonehøjdeforløb.
F.eks. sådan her:



Jeg har også anvendt dem til improvisationsøvelser (se herom i kapitel II, side 29).

I det hele taget har disse "gule kort" vist sig at kunne anvendes på mange forskellige måder. Kun lærerens fantasi sætter grænser for nye måder at bruge dem på.



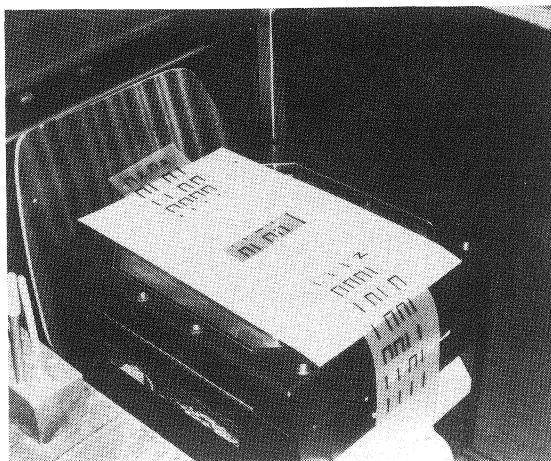
*Overhead-
projektor.*

Det er ikke nyt at anvende OHP i undervisningen, men måske er det nyt at bruge den i musik og måske i særdeleshed at anvende den så meget, som jeg gør. Således har jeg lavet transparenter af hver eneste af de elevsider, klassen har fået. Det er en stor fordel at kunne bruge en "tavle", der er nøjagtig lige til det, eleverne sidder med. Samtidig virker billedet samlende for opmærksomheden, og endelig kan alle se hvor på siden, vi arbejder.

Jeg har også brugt OHP'en til at træne læsning i helheder. En maske af pap med en lille åbning, hvorunder jeg kunne trække en strimmel med rytmer,

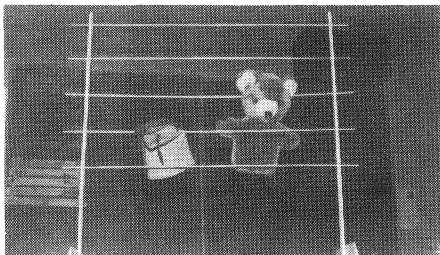
noder eller andet. Princippet kendes fra Read-masters læsemaskiner. Der kommer f.eks. een takt frem ad gangen. Mens den klappes/synges/spilles/tænkes (o.s.v.) kommer den næste frem.

Jeg har mest benyttet dette til klasseundervisning men man kunne sagtens forestille sig, at en læsemaskine kunne trække strimlen for en enkelt elev eller en mindre gruppe af elever ved individualiseret undervisning.



*Plankeværk som
de fem node-
linier.*

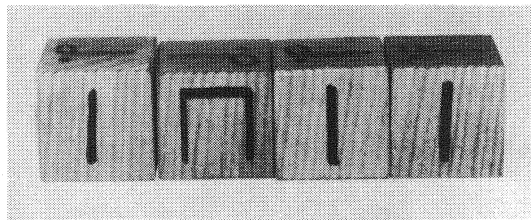
For at indføre det femliniede nodesystem har jeg lavet et "plankeværk" af blomsterpinde med god afstand. I dette plankeværk kunne fingerdukkerne So og Mi lege gemme. Se mere om dette i kapitel II, side 20.



Rytmeklodser.

For at kunne arbejde nemt og hurtigt (og i ny variation) med rytmeværdiernes forskellige kombinationer, lavede jeg nogle store terninger af træ (6 x 6 x 6 cm) hvor der på hver side var malet een af rytmeværdierne \downarrow , \curvearrowright , \downarrow , \downarrow , \circ og z .

Havde vi f.eks. lavet een takt med 4 slag, kunne opgaven bestå i at ændre netop eet af pulsslågene til noget nyt. Det er efter vor opfattelse begyndelsen til improvisation (se mere herom i kapitel I, side 8).

*Stempler med håndtegn.*

Poul Milberg Pedersen har fået stempelfabriken "Globi" til at lave nogle udmærkede stempler til musikundervisningen. Der findes flere gode. Her skal blot nævnes stemplerne for hvert håndtegn og stemplet for sopranklokkespillet. Iøvrigt henviser jeg interesserede til at læse nærmere i Poul Milbergs "Et 1. klasses initiativ" (Dansk Sang B-1), hvor der kan hentes mange gode ideer til den daglige undervisning.

*Arbejdsmapper
kontra ring-
bind.*

De traditionelle paparbejdsmapper til samling af uddelte arbejdsopgaver (elevsider) synes jeg var for dårlige til vores hårde brug (4 timer/uge). Så jeg bad om - og fik - et ringbind med 4 ringe til hver elev. De har den fordel, at man kan tage ud og sætte ind hvor som helst og uden besvær. De kan endvidere rumme væsentligt mere end papmapperne. MEN de er for store til 1. klasses skoletasker! Jeg mener, at fordelene er større end ulemperne, men døøm selv!



"At høre Beethoven konstant
er som at spise vitaminpil-
ler hele dagen".

Kapitel IV

Niels Viggo Bentzen

FÆRRE TIMER / FLERE TIMER

De 4 ugentlige musiktimer er fremkommet ved, at der er taget 2 timer fra dansk og 1 time fra matematik. Klassens skema ser sådan ud:

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG
Mat.		Idræt	Dansk	
Idræt	Dansk	Mat.	Relig.	Dansk
Musik	Formn.	Musik	Mat.	Kl.time
Dansk	Dansk	Dansk		Musik
	Musik			

Klassen har kun haft 3 forskellige lærere!

I det følgende beskriver vi, hvad disse ændringer i timetal har betydet for stofmængde og indlæringsresultat.

FÆRRE TIMER I DANSK

Timetal

I dansk har klassen haft 6 timer ugentlig, hvilket er 2 timer færre end normalt. Der har ingen deltimer været tillagt klassen, da tilflytningen til klassen først skete på så sent et tidspunkt, at årets elevskematimetal var fastlagt.

*Indlærings-
tempo*

Fra begyndelsen af skoleåret havde jeg besluttet, ikke at forcere indlæringen til trods for det lave timetal. Når det gennemgåede stof var lært, kunne klassen fortsætte med nyt, f.eks. nyt bogstav, ord eller lignende. Det var meget vigtigt for mig, at de fleste var med, så klassens basisviden blev i orden. Dette medførte, at jeg benyttede klasseundervisning i begyndelsen af de fleste timer, og derefter var der frit arbejde med spil eller lignende,

som passede til stoffet og de enkelte børn.

Emner m.m.

Jeg har brugt "Søren og Mette"-systemet med tilhørende materialer. Endvidere havde jeg bestemt, at klassen skulle arbejde med emner på tværs af klassetrinnene (børnehaveklasse - 2. klasse), tage på ekskursioner, hyttetur m.m., nøjagtigt som jeg ville have gjort med en hvilken som helst anden 1. klasse.

Årets resultat.

Ved årets slutning føler jeg, at klassen ikke har været igennem så meget stof, som andre klasser med normalt timetal. Dette har dog ikke betydet noget for deres basisviden, som er i orden, hvilket kan ses ud fra læseprøven (OS 400). Denne test blev taget i maj måned. Eleverne placerede sig her meget fint, og klassens gennemsnit lå som normalt for 1. klasse maj. Se kapitel VIII om tests, side 7

FÆRRE TIMER I MATEMATIK.

Timetal.

Klassen har i det forløbne år haft 3 timer matematik om ugen mod normalt 4. Vi har brugt Cort & Johannesen: "Matematik".

Problemer.

Arbejdet året igennem har været præget af den høje klassekvotient uden deletimer og i nogen grad af tilflyttere. Nyt stof, nye arbejdsvaner, alt skulle indarbejdes med hele klassen samtidig. Dette i forbindelse med det lavere timetal har gjort, at der

Tidspres.

ikke har været plads til så mange "åndehuller". I den sidste del af året er arbejdet dog skredet så godt, at vi har fået tid til oplæsning hver uge, ligesom et emnearbejde har været indlagt i et par uger. For at gøre alle elever sikre i stoffet, har vi ofte holdt pauser med nyt stof og i stedet brugt ekstra materialer, indtil alle var med.

Årets resultat

Sammenfattende for 1. skoleår vil jeg sige, at jeg i tiden indtil jul følte et vist tidspres med hensyn til børnenes formåen på egen hånd og den stofmængde, jeg nåede igennem. Efter jul lettede presset, børnene kunne arbejde mere selvstændigt, magtede flere opgavetyper - jeg følte, at de nu var ved at have en solid basisviden at bygge videre på.

Fremme ved sommerferien må jeg konstatere, at vi ikke helt har nået samme stofmængde som andre 1. klasser med normaltimetal, men til gengæld viser prøven i matematik, at elevernes grundviden er i orden og fuldt på højde med gennemsnitsnormen for dette klassetrin. Se kapitel VIII om tests, side 71.

FLERE TIMER I MUSIK

Som musiklærer har jeg ofte klaget over det alt for lave timetal i faget. Det har nogle meget uheldige konsekvenser for elevernes indlæring, hvilket vi beskrev fyldigt i kapitel I i rapporten fra børnehaveklassen. Jeg vil dog her minde om side 7, punkt 3, der lød:

"Børnenes musikalske færdigheder og forståelse opnås kun gennem arbejde, og det kræver tid".

Nu har vi altså fået mere tid, nemlig 4 timer pr. uge. Hvordan har det så virket på elevernes holdning til faget, på stofmængden, på arbejdsvaner og på hukommelsen?

BØRNEENS HOLDNING TIL MUSIK

Det har været den helt overvejende holdning, at musik var et fag på linje med dansk og matematik, og bortset fra en enkelt elev har ingen udtrykt nega-

tiv holdning. Det må bl.a. skyldes timetallet. Når der er så mange timer, må det være et vigtigt fag! Det skal her indskydes, at jeg aldrig bruger "forsøget" som kunstig motivation. Vi taler faktisk aldrig om, at det er et forsøg, klassen er med i.



ARBEJDSVANER

Når man har faget 4 dage om ugen, er det meget nemmere at oparbejde/fremelske nogle gode faste arbejdsvaner. Det kan f.eks. nævnes, at timen meget ofte er disponeret som følger:

*Timens
disponering.*

- 1) Opvarmning med kendt/afholdt sang.
- 2) Præsentation af nyt stof, bevidstgørelse o.lign.
- 3) Sanglege og lign. (Bevægelse)
- 4) Opgaveløsning.
- 5) Sange efter elevernes frie valg.

Lektier.

Det er vigtigt, at børnene vænner sig til, at der også er lektier i musik. Ikke meget, men de skal til gengæld have lavet dem. Daglig musikundervisning gør det til en vane at huske lektierne også til dette fag.

HUKOMMELSE

Det betyder utroligt meget for indlæringen, at børnene kan huske fra gang til gang, hvad vi arbejder med. Det kan kun lade sig gøre, når man har faget næsten hver dag. Det er den daglige indsprøjtning, der giver resultatet! Vi ved også fra flere forældre, at deres børn efterhånden er så vant til at synge, at de er begyndt at synge mere/meget derhjemme. (Se også kapitel VIII om tests, side 75, kolonne 3).

STOFMÆNGDE

Jeg har helt bevidst ikke gjort stofmængden til 1. skoleår ret meget større end jeg plejer, men til gengæld har vi gennemarbejdet hvert emne meget grundigt. Det er faktisk kun lærerens fantasi, der sætter grænser for variationsmulighederne, og endelig holder børnene meget af at kunne genkende "stoffet" i ny indpakning.

Ofte ventede jeg med vilje med at bevidstgøre en ny tone eller lign., til de fleste elever havde fundet ud af dens navn og placering. Det er en stor tilfredsstillelse for børnene at blive bevidste om noget, de intuitivt føler, de kan i forvejen. Og med det gode timetal har jeg haft mulighed for virkelig at forberede og træne grundigt. På den anden side skal man sørge for at gå tilpas hurtigt frem, så eleverne hele tiden føler, at de lærer noget og bliver dygtigere. Bedre motivation findes ikke!!

Kapitel V

"Jeg har læst i et musiktidsskrift,
at nogle akkorder er borgerlige".
Komponisten John Nørgaard.

DET SOCIALE LIV OG ADFÆRD I KLASSENSOMMERFERIE-EFTERÅRSFERIE

I indledningsfasen har vi brugt megen tid til at tale om hver enkelt lærers måde at "tage" klassen på, og vi har fundet frem til en fælles holdning på flere områder, f.eks. afvikling af timerne, krav til børnenes opførsel, dreng-pige problemer m.m. Klassen har på dette tidspunkt 9 piger og 8 drenge, teoretisk set en god fordeling kønsmæssigt. Dog har det vist sig, at drenge næsten kun leger med drenge og piger med piger. Dette kan give problemer for klassens sociale liv, og derfor har vi forsøgt at påvirke i modsat retning ved f.eks. altid at kræve dreng-pige opstillinger i rundkredse, rækker, danse og lignende.

Dreng-pige.

*Drilleri og
begynderpro-
blemer.*

Ved skoleårets begyndelse var der meget drilleri i klassen. Børnenes opfattelse af begrebet drilleri var meget forskelligt, og der blev brugt megen tid til at snakke om problemerne på klassen. Også sladder om hinanden, som var en naturlig følge heraf, er blevet diskuteret. Set fra lærernes side er klassen en almindelig 1. klasse med de problemer, en sådan normalt har, f.eks. med hensyn til at vente på hinanden, manglende koncentration, at modtage en kollektiv besked o.lign.

EFTERÅRSFERIE-JUL

I denne periode sad børnene placeret dreng-pige sammen i klassen, og dette viste sig at have en god virkning på det indbyrdes forhold. Det er således nu "næsten" lige meget, af hvilket køn sidemanden er.

Dreng-pige.

Fællesarbejde.

Børnene er stadig ukoncentrerede og svære "at motivere for en fælles besked og til en fælles indsats". De er små "enere", som ønsker at køre deres eget løb. Dette er meget uheldigt både fagligt og socialt, så derfor har vi lærere bevidst forsøgt at skabe undervisningssituationer, der kræver, at alle er med samtidig.

JUL-PÅSKE*Flere i klassen.*

Ved juletid kom 3 nye elever, så klassen nu har 20 elever, et højt antal, når der ingen deletimer er. Vi følte, at det gav faglige problemer i dansk og matematik, og disse blev forstærket af klassens ringe formåen med hensyn til koncentration og fællesarbejde/besked. For at få børnene til at føle sig mere forpligtede/ansvarlige overfor hinanden og det arbejde, der skulle udføres i klassen, holdt vi et klassemøde, hvori klassens lærere deltog. Vi prøvede i fællesskab at få børnene til at forstå, hvor vigtigt det var, at alle var med, når der blev givet fælles besked/instruktion o.lign., nu da vi var blevet så mange. Seks drenge fik en særlig "kraftig besked" tillige med, at vi talte med deres forældre.

*Klassemøde.**Hurra.*

Det gik, som vi håbede. Børnene prøvede alvorligt på at "samle sig", når det var påkrævet, og dette gjorde det daglige arbejde så meget lettere, at også de faglige problemer blev løst.

Ved påsketid (primo april) følte vi, at flere af de ovennævnte problemer var passé, og at klassen fungerede og arbejdede godt og stabilt.

PÅSKE-SOMMERFERIE

Dette fortsatte til sommerferien. Børnene kan nu også arbejde godt sammen i grupper (selvvalgte eller lærerstyrede), og vi føler, at de tager hensyn til hinanden, uanset hvem der er i gruppen. De har det rart sammen i timerne og frikvartererne, og dette forstærkes yderligere ved, at man ved børnefødselsdage inviterer alle med. En sociometrisk undersøgelse i klassen først og sidst på året afslørede, at der var et par meget populære elever, mens der var flere elever, der ikke var i høj kurs hos kammeraterne (de stille gemytter). Populariteten eller det modsatte har dog tilsyneladende ikke haft negativ indflydelse på børnenes sociale adfærd.

Hyttetur.

Ved skoleårets slutning var klassen på hyttetur sammen med børnehaveklassen og 2. klasse, og også her viste børnene, at de kunne indordne sig og arbejde sammen i grupper, både med større og mindre kammerater.

"Den som elsker skønheden, som tager den ind i sin sjæl, vil dannes af den og blive god og ædel".

Kapitel VI

Platon.

BØRNEENS GENERELLE UDVIKLING I SKOLESAMMENHÆNG.

EFFEKTEN AF AT GIVE MERE MUSIKUNDERVISNING OG MINDRE DANSK/MATEMATIKUNDERVISNING.

Overføring af indlæring.

Det er med betænkelighed, at vi vover os ind på det meget komplicerede og ikke tilfredsstillende belyste område, som vedrører overføring af indlæring fra et vidensområde eller fag til et andet eller flere andre. (Spørgsmålet om transfer-effekt).

Måleproblemer

Til de fundamentale problemer på området hører bl.a. måleproblemet, at holde de utallige faktorer, som har indflydelse på det, man ønsker at måle, konstante og at gardere sig imod de mange fejlkilder, som optræder, og som kan findes opregnet i enhver psykologibog, der beskæftiger sig med psykologiske målinger.

Vort forsøg kan ikke måle transfer-effekten!

Vort forsøg er ikke eksperimentelt, og det har ingen mulighed for at leve op til de krav, som man må stille til en regulær transferundersøgelse, hvorfor vi formulerer os med den største forsigtighed omkring disse problemer. Ikke desto mindre finder vi, at det er muligt - ikke at bevise - men at sandsynliggøre visse sammenhæng imellem børnenes musikundervisning og deres præstationer på andre områder. Vi antager,

Færdigheder.

1. at en eventuel overføringseffekt kan bero på, at indlæringssituation og overførings-situation er identisk. Der er brug for den samme færdighed i begge situationer.

Eksempler.

Som konkrete eksempler på færdigheder, som

trænes i musikundervisningen og som er af basal betydning på andre områder kan nævnes:

Auditiv diskrimination. (En af forudsætningerne for den sproglige hørelse).

Stavelsesdeling og begrebet stavning. (I forbindelse med arbejdet med rytme/tonernes fordeling på tekst stavelser).

Læseretning.

Læsning i helheder.

Motoriske færdigheder.

*Problem-
løsning.*

2. at børnene dernæst kan tilegne sig en indlæringsstrategi og en holdning til det at lære noget, som de derefter anvender generelt på alle andre læresituationer. Også i denne forbindelse tillægger vi børnenes motivation en afgørende betydning. Overføring af en indlæringsstrategi til et andet område, end den er indlært i, er betinget af, at børnene i læresituationen oplever belønning, oplever at strategien giver pote, ikke kun i form af ros, flag eller gode karakterer, (in direkte motivation), men mere i form af indre tilfredsstillelse (direkte motivation), som tilskynder dem til at prøve det samme i andre sammenhæng. Vi mener, at musik som fag i så henseende har optimale muligheder, fordi der er tale om en kunstart.

*Kunstneriske
oplevelser moti-
verer direkte.*

Beskæftigelse med musik belønner børnene direkte og emotionelt, under forudsætning af, at den er tilrettelagt på en måde, som mulig gør kunstneriske oplevelser.

Eksempler.

Konkret kan nævnes det forhold, at undervisningen hele tiden er koncentreret om at lære børnene at kategorisere og kombinere musikalske elementer. At iagttage, systematisere og eksperimentere med det musikalske materiale. Dette er også af basal betydning for hukommelsen og for det at koncentrere sig om en opgave.

*Samarbejde.*

3. Endelig at man kan betegne en sammenspils-situation, som det perfekte billede på samarbejde. Det er ikke en kunstig situation som f.eks. gruppearbejde meget tit kan udvikle sig til, fordi resultatet virkelig er afhængigt af hver enkelt medvirkende, ikke alene af hendes tilstedeværelse, men af, at hun gør sit aller bedste. Der er tale om en situation, som ansporer til at yde det optimale og dermed også en situation, som er af stor betydning for individets etiske udvikling, ansvarlighed og respekt for de andre deltagere, for helheden o.s.v.

*Etisk udvikling.**Social adfærd
lønner sig!*

Vi antager derfor, at børnene i sådanne sammenhæng lærer og træner social adfærd og samarbejde, at de oplever det hensigtsmæssige og belønnende ved at forholde sig sådan og

derfor overfører denne adfærd til andre situationer, som ligner.

Læsetræning.

Omstående var antagelser, men det bør tilføjes, at vi ved, at der i musikundervisningen finder en omfattende læsetræning sted. Dette foregår, hver gang vi overhovedet beskæftiger os med læsning af en tekst. Der er måske ikke noget andet fag, hvor man læser så meget, og det er vigtigt at bemærke, at når man synger samtidig med, at man læser, er man tvunget til at følge med, læse hurtigt og i meningsfulde helheder. Man får kort sagt gode læsevaner!

KONKLUSION.

Af ovenstående fremgår vore betæneligheder ved i denne forbindelse at hævde årsag/virkning-sammenhæng, men også hvorledes vi forestiller os, at der muligvis kan være tale om sådanne på bestemte områder.

Parathed.

Hvad end der så måtte være grunden dertil, må vi i hvert fald konkludere, at klassen, som ved undervisningens start udviste en parathed svarende til en almindelig 1. klasse, som har været stærkt plaget af til- og fraflytning og den deraf følgende uro og mangel på koncentration, og som har haft færre dansk og matematiktimer (ingen deletimer!) end en normalklasse, alligevel her ved slutningen af 1. klasse fungerer godt socialt. Koncentrations-spændvidden er meget fin, og det er bemærkelsesværdigt, at såvel musik- som dansk- og matematiklæreren fremhæver børnenes motivation, deres iver efter at arbejde og deres interesse for undervisningen. Fagligt er børnene til trods for de færre timer i dansk og matematik fuldt på højde med en almindelig 1. klasse (se kapitel VIII om tests). Det musikfaglige stade er tilfredsstillende og svarer nogenlunde til, hvad vi havde forventet.

Til- og fraflytning.

Færre dansk- og matematiktimer.

Koncentration.

Motivation.

Fagligt stade.

"Musikken tilhører os
alle".

Kapitel VII

Zoltan Kodaly.

FORÆLDRESAMARBEJDE

Forældresamarbejdet er i denne klasse foregået på samme måde, som i skolens øvrige klasser.

Forældremøde
den 21.9.82.

På det første forældremøde i 1. klasse var alle børn repræsenteret. I sommerferien havde klassen iøvrigt fået tilgang af fire nye elever.

Forældrefor-
ventninger
til skolen.

Mødet startede med en sang, hvorefter forældrene i grupper diskuterede emnet: Hvad forventer I af skolen? Dette emne var i forvejen meddelt forældrene gennem en dagsorden for mødet, udarbejdet af forældrerådet og klasselæreren. Efter en livlig og engageret snak i grupperne (max. 4 deltagere), samledes alle i klasseværelset og hver gruppe aflagde efter tur referat. Referaterne viste en udstrakt enighed i forældre kredsen om følgende: Skolen skulle være et trygt sted at komme, hvor man skulle respektere/tolerere hinanden, trods forskellig baggrund og miljø, hvor man skulle vise hjælpsomhed, lære at samarbejde og derved forsøge at skabe et godt kammeratskab i klassen. Desuden ønskede alle et nært skole-hjem samarbejde, hvor man straks kontaktede hinanden, hvis der opstod problemer. Endvidere forventede man, at eleverne opnåede visse praktiske færdigheder og selvfølgelig også kundskaber. Lektier havde grupperne diskuteret, og man var enige om, at disse var gavnlige i rimeligt omfang.

Skole-hjem
samarbejde.

Lektier.

Herefter var det klassens tre lærere, der fortalte om arbejdet indtil nu og fremover i de enkelte fag. Endelig redegjorde skoleinspektør J.E. Skifter for en test, der var blevet taget på børnene, se kapitel VIII (side 62), ligesom han meddelte, at ansøgning til Folkeskolens Forsøgsråd for forsøgsundersøgningen i skoleåret 1983/84 var afsendt.

Aftenen sluttede med en sang.

Konklusion.

Kommentarer og udtalelser i aftenens løb gav indtryk af en interesseret og engageret forældrereds med en positiv indstilling til forsøget og dets videre forløb.

*Konsultation
den 23.11.82.*

Næste møde med klassens forældre blev afviklet som konsultation. Hvert forældrepar fik et kvarter sammen med klassens lærere. Den fælles snak - forældre og lærere - viste god gensidig forståelse for det enkelte barns situation i klassen, såvel fagligt som socialt.

Aftenens forløb gav atter indtryk af en interesseret og positiv forældrereds, hvor ønsket om et nær skole-hjem samarbejde trådte tydeligt frem.



*Teateraften
den 28.2.83.*

Aftenen startede som sædvanlig med en fællessang.

Til denne aften havde børnene øvet sig på et lille teaterstykke, som de spillede på skolens scene. Bagefter var der fælles samvær omkring kaffebordet, og mens børnene muntrede sig med tegnefilm, så forældrene en lysbilledserie: Anni Reintoft: "Noget om læseprocessen og dens forudsætninger". Aftenen var dog for kort til at behandle emnet indgående, men der var enighed om, at tage diskussionen op på se-

nerne forældremøder.

Aftenen sluttede med at børnene sang en del af det indlærte repertoire og viste, hvordan de bruger solmisation og håndtegn. Vi sluttede med en fælles-sang.

Konsultation
den 19.5.83.

Tests.

Indfrie-
de fag-
lige forvent-
ninger.

Skoleårets sidste møde med forældrene blev holdt som konsultation. Som sædvanlig viste forældrene stor interesse for deres eget barns trivsel og faglige kunnen, men også klassens standpunkt og trivsel som helhed var af betydning for de fleste. I den forbindelse gennemgik de enkelte lærere de tests, der var taget på klassen, og konklusionen på disse tests viste sig i langt de fleste tilfælde at underbygge den opfattelse, forældrene allerede havde af børnenes/klassens faglige formåen efter 1. klasse. Udtalelser som: "De er nået langt, længere end vi troede". "De har lært mere, end vi forventede". "Sammenlignet med andre søskende med flere dansk- og matematiktimer er de nået langt", o.s.v. var typiske for forældrene. Kommentarerne gjaldt alle fag - i musik ofte med den tilføjelse, at man derhjemme havde svært ved at hjælpe med lektierne p.g.a. manglende forudsætninger og kendskab til Kodalys system. For at råde bod på dette vil musiklæreren på næste fælles forældremøde bruge en del af tiden til gennemgang af teori og praksis fra musiktimerne.

Konklusion
efter 1. klasse.

Sammenfattende for 1. skoleår kan vi sige, at forældrene har været/er interesserede, positive, engagerede og åbne overfor forsøget og dets videre forløb.

"Musiktimen bør være forfriskende for såvel krop som sjæl. Den bør medføre livsglæde, at følsomheden forøges og opmærksomheden skærpes".

Kapitel VIII

TESTS OG RESULTATER

Zoltan Kodály.

I løbet af året er klassen blevet prøvet flere gange.

PARATHEDSTEST

Ingen kontrolklasse.

Da vi ikke har nogen kontrolklasse tilknyttet vort forsøg, fandt vi, at det var nødvendigt at tage en prøve, der skulle vise i hvor høj grad eleverne var parate til at modtage egentlig undervisning.

Forsøget kan afbrydes.

Da skolenævnet netop har stillet som krav, at forsøget kan afbrydes, hvis det går dårligt i dansk og matematik (de fag, der har afgivet timer til musik), måtte vi vide, om eleverne havde normale forudsætninger for disse to fag.

Nyt testbatteri.

En egentlig parathedstest af den art, vi ønskede, fandtes ikke. Men Ole Kinnerup, som er vores skolepsykolog, udarbejdede et test-"batteri" bestående af følgende prøver:

1. Umiddelbar auditiv hukommelsesspændvidde.

Denne prøve bruges normalt, når en elev prøves ved henvisning til specialundervisning. Test-læreren siger en række tal, som eleverne skal gentage. Sværhedsgraden øges med stigende antal cifre. Elevens funktion på dette område vil være et væsentligt mål for elevens evne til at opfatte sproglig påvirkning, mundtlige instruktioner, forklaringer i almindelighed og for elevens mulighed for at danne auditiv syntese (indenadstavning) og auditiv analyse (udenadstavning) i særdeleshed.

2. Ordforråd.

Elevernes ordforråd er sammen med den umiddelbare auditive hukommelsesspændvidde afgørende forudsætninger for, at de kan opfatte sproglig påvirkning.

Ligeledes må det være væsentligt, at de kan beherske ord perfekt som tale, inden de stilles overfor at skulle læse dem.

3. Retningsorientering.

Ofte er det forholdsvis små forskelle som en streg op eller ned eller en bue vendt til venstre eller højre, der er afgørende for et symbols betydning (bogstav, tal, småord). Derfor måler denne prøve evnen til at skelne sådanne forskelle. Eleven får en brik (som til et billedlotteri) med en stiliseret tegning af et menneske. Ved at se på arme og ben skal han finde den tilsvarende på en plade med muligheder. Forskellene består f.eks. i at venstre arm vender op/ned/til siden.

4. Visuomotorisk.

Denne prøve skal måle, hvordan eleverne er stillet men hensyn til at udføre skriftlige opgaver som f. eks. eftertegning af bogstaver, tal og ord.



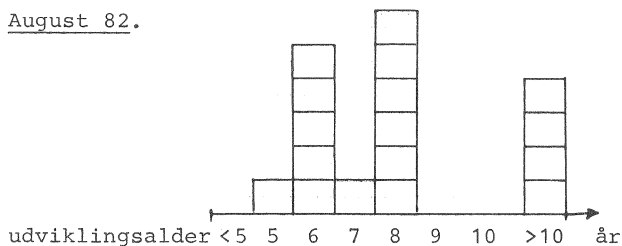
Stor
spredning!

RESULTATET AF PRØVERNE TAGET I AUG. 82 OG JUNI 83

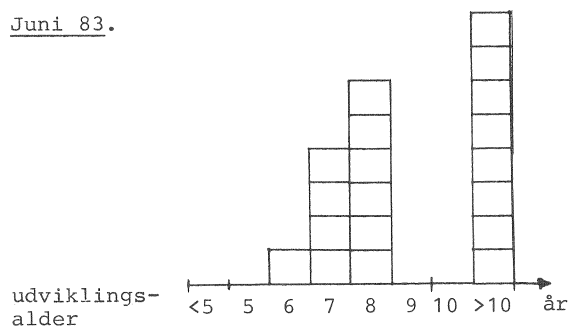
Som vi havde ventet, var der stor spredning i elevernes parathed. Det ses af diagrammerne, at den går fra under 5 år til over 10 år på enkelte af prøverne.

Umiddelbar
auditiv
hukommelses-
spændvidde.

August 82.



Juni 83.

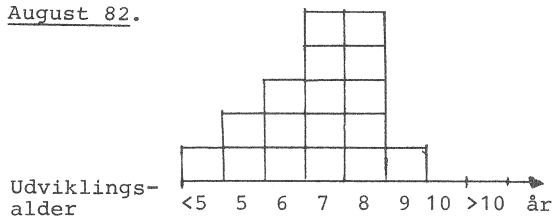


Ser vi på prøven fra august 82, ses at een elev er udviklet svarende til 5 års alderen, mens 4 elever er udviklet svarende til over 10 år - til trods for at alle er lige gamle! Generelt kan man måske sige, at klassen på dette område ligger lidt under det standardiserede landsgennemsnit.

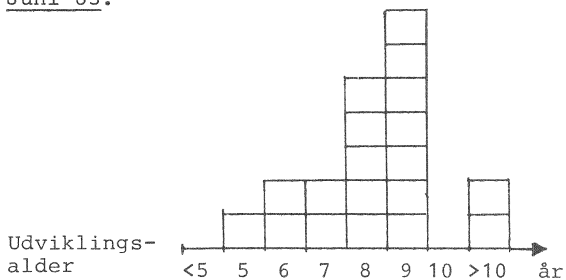
Prøven fra juni 83 viser, at der er sket en stor udvikling. Der er dog stadig stor spredning. Interessant er det at konstatere, at den i 1. test lavest svarende del af klassen er gået mere end 1 år frem (på 9 måneder).

Ordførmand

August 82.



Juni 83.

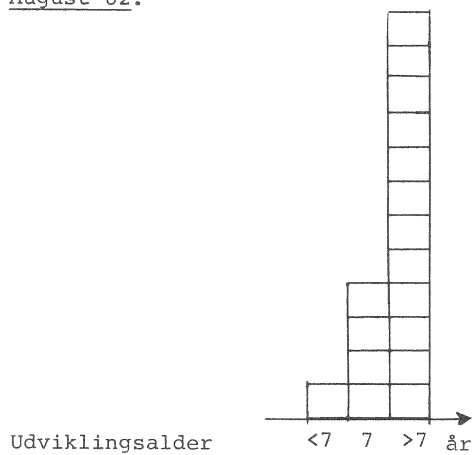


Ved prøven i august 82 ligger klassen også her en smule under middel. 11 elever ligger fra og med 7 år og nedefter, mens 5 elever ligger på 8 år og en enkelt på 9 år.

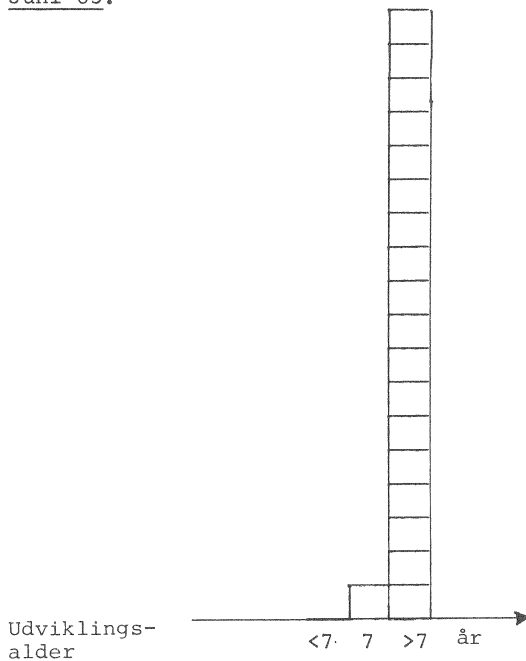
Prøven fra juni 83 viser, at der for klassen som helhed er sket en forskydning i retning af "over middel".

Retnings-
orientering.

August 82.



Juni 83.

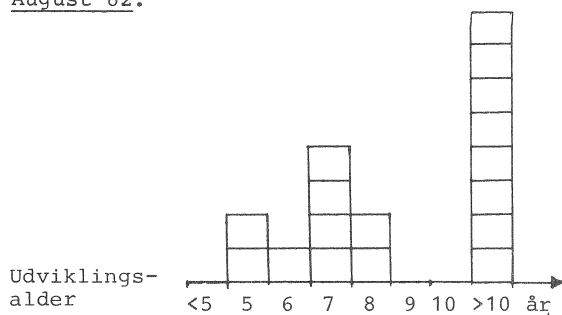


I august 82 er klassen tydeligt over middel. Kun en elev ligger under sin levealder.

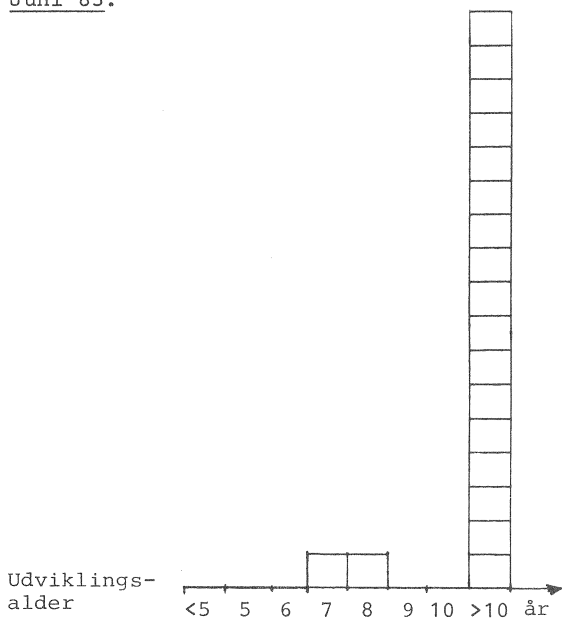
Det samme billede viser sig tydeligt i juni 83.

Visuo-motorisk.

August 82.



Juni 83.



I august 82 ligger 8 elever langt over deres levealder, mens de fleste ligger på middel. Kun 2 giver anledning til agtpågivenhed.

Ved prøven i juni er disse 2 elever "sprunget" til "normal". Den ene med 3 års udvikling på 9 måneder!

KONKLUSION AF PARATHEDSTEST I AUGUST 82:

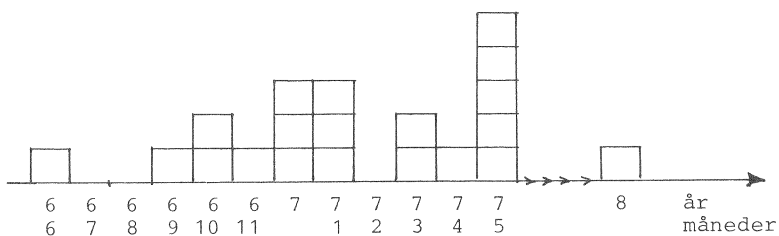
Klassen er normalt udviklet.

Generelt må klassen siges at være normalt udviklet til at modtage egentlig undervisning i dansk, matematik og musik. Enkelte elever skal have særlig opmærksomhed, når det drejer sig om instruktionernes længde, mens vi overfor klassen som helhed skal arbejde en del med ordforråd og passe på, hvilke ord vi bruger.

Kriterier for at gå i samme klasse: Alder eller udvikling ?

Spredningen i klassen er som tidligere nævnt meget stor, og skolepsykologen, Ole Kinnerup, kommer i sin konklusion over testresultaterne ind på det urimelige i, at klassekriteriet er levealder fremfor udviklingstrin. Ved at dele børnene i klasser efter udvikling mener Ole Kinnerup, at mange nederlag ville kunne undgås, og at undervisningssituationen ville blive betydeligt lettere for læreren. Vi er helt enige i dette synspunkt!

*Klassens aldersspredning
pr. august 82.*



KONKLUSION AF PARATHEDSTEST I JUNI 83:

Uden at kunne give noget entydigt svar på HVORFOR, kan vi i hvert fald sige, at prøven viser, at nogle af eleverne har udviklet sig svarende til 3 år i løbet af en periode på kun 9 måneder! Desværre ved vi ikke, om dette er normalt for 1. klasse, da prøven ikke er standardiseret.

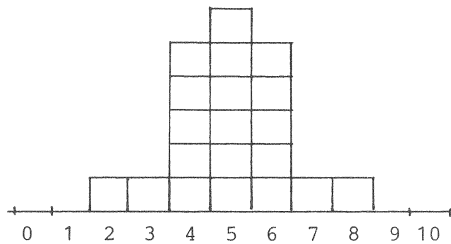
Om klassen som helhed kan vi sige, at den er blevet mere homogen, og at alle er gået frem.

Det kunne være fristende at tillægge musikundervisningen æren for den pæne fremgang. Det vil vi ikke, for det har vi ikke belæg for! Men vi kan sige, at omfordelingen af timer fra dansk og matematik til musik ikke har haft negative virkninger for denne klasse på dette tidspunkt.

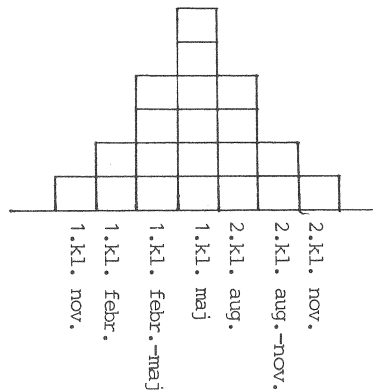
LÆSEPRØVE 1. KLASSE, MAJ 83.

Klassen fik taget en ordstillelæsningsprøve (OS 400) i maj måned for at vi kunne vurdere dens standpunkt. Efter prøvens standarder fordeler eleverne sig som på nedenstående grafer. 2 elever placerer sig over gennemsnittet, 16 elever på gennemsnittet, 1 elev lidt under og 1 en del under. Klassens læseudvikling befinder sig i gennemsnit svarende til det almindelige for 1. klasse maj. Der er i klassen en spredning i læseformåen på ca. 12 måneder.

Elevernes fordeling på C-skalaen efter 15 min.

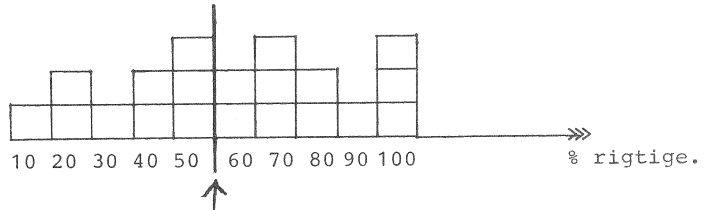


Elevernes fordeling på tidsaksen efter 15 min.



MATEMATIK-TEST, MAJ 83.

Klassen blev i maj 83 testet med matematik test RM 1. Klassen opnåede et gennemsnit på 34.1 point ud af 45 mulige, hvilket er over den lokale standardisering på 33 point. Prøven viser stor spredning i pointtal fra 16 til 45.



↑
Gennemsnit for den lokale standardisering.



MUSIKALSK TEST EFTER 1.KLASSE

I maj måned i 1. klasse testede vi børnene for at se, i hvilken udstrækning de havde nået de opstillede musikfaglige mål. (Se kapitel II , side 12).

Hjemmelavet test.

Vi havde selv konstrueret testen, idet der ikke findes nogen test, der kan bruges til at måle børnenes musikalske standpunkt. Se test-arket på side 74.

Hvert barn optaget på sit "eget" cassetebånd.

Ligesom efter børnehaveklassen optog vi hvert barn på cassetebånd under hele prøven, så vi bagefter omhyggeligt kunne analysere resultatet. Det skal bemærkes, at der efter vores mening er tale om en meget grundig prøve af, hvad barnet har lært, - det tog ca. en halv time at udføre prøven for hvert barn! Det tog desuden lige så lang tid at foretage "scoringen" og gennemlytningen af båndene. Enkelte børn har klaret næsten det hele rigtigt; men prøven var ellers bevidst udformet, så den skulle kunne give et sandt billede af hvert enkelt barns kunnen, viden og holdning - fra den ringeste til den bedste.

Prøven skulle kunne vise en stor spredning i præstationerne.



*ØV, ØV, og tre gange ØV!!!
Nu får jeg osse lyst til
at synge i sangtimerne -
(eller ihvertfald bagefter)!*

Bemærkninger til enkelte af testpunkterne.

Ad 4) og 5): Disse delprøver viste sig af flere grunde at være mindre hensigtsmæssige. De afspejler ikke den daglige undervisning. Mange af børnene forstod tilsyneladende ikke, hvad de gik ud på, og vi havde en tydelig fornemmelse af, at de ikke ydede, hvad de kunne. Ved senere testninger vil vi forsøge at vurdere børnenes stemmebrug - evt. på en anden måde (Ambitus).

Alle kendte de vigtigste termer.

Ad 7): Disse spørgsmål blev stillet eleverne for at undersøge deres viden om og forståelse af termerne takt, taktstreg, taktart, repetitionstegn og dobbeltstreg (slut). Vi har ikke sat resultatet af disse svar ind i skemaet på side 75, da det viste sig, at alle børn kendte og forstod disse termer!

Alle kunne genkende ABC-sangen spillet med basstemme.

Ad 10): Her drejede det sig om at kunne genkende en melodi, selv om den blev spillet med underliggende basstemme. Vi brugte Temapresentationen i Mozarts variationer over Rameaus ABC-vise. Det viste sig, at alle kunne genkende melodien uden problemer!

Omskrivning til nodeskrift fra bogstavnoder.

Ad 12): Hvad angår dette at kunne omskrive bogstavnoder til nodeskrift i D-dur, konstaterede vi, at det kunne faktisk alle. Enkelte placerede dog først mi på fa's plads. Ellers ingen fejl!

EFTER 1. KL.

Elev/bånd nr.: _____

Navn: _____ prøvedato: _____

- 1. Hører du musik derhjemme? _____
 Synger du derhjemme? _____ Hvad? _____
 Lærer du at spille et instrument? _____ Hvilket? _____

- 2. Syng een af flg. sange i selvvalgt leje.
 Kinesersang Petersen og Poulsen Petronella
 Toneart: _____ Bedømmelse: A B C D

- 3. Som 2), men i en af læreren valgt toneart. Toneart: _____

- 4. Syng en forespillet tone (klaver) på "mo". Korrekt: næsten: () fejl: X
 e g a c' d' h g f d c
 a, g, h,

- 5. Syng en foresunget tone (læreren). Som 4)
 e g a c' d' h g f d c
 a, g, h,

- 6. Sig rytmen på rytmestavelser: _____ Bedømmelse: A B C D
 Klapp rytmen: _____

- 7. Forklare TAKTART, TAKTSTREG, TAKT, DOBBELTSTREG (slut), GENTAGELSESTEGN. _____

- 8. Vise håndtegn d-r-m-f-s-l både op og ned. _____
 Vise håndtegn og syng til både op og ned. _____
 Bedømmelse: A B C

- 9. Læs en melodi på rytmestavelser og klapp den.
 Læs den på solmisation: _____
 Syng den på solmisation: _____
 Bedømmelse: A B C D



- 10. Kan du genkende denne melodi? _____ Titel: _____
 ABC-sangen spillet på klaver med basstemme (se Mi-re-do IV)

- 11. Sig, klapp ostinatet: . Forklare begrebet "Ostinat".
 Udføre ostinatet til "Pirre, Lirre, Lej".
 Kunne til lærerens sang Kunne til egen sang kunne ikke

- 12. Diktat. Synges af læreren på "mo" i en toneart, der formodes at
 passe til eleven. (jvf. pkt. 2). Efter den auditive analyse skrives
 på bagsiden af papiret først rytmen, så
 solmisationen, og sluttelig omskrives til D-dur.
 Rytmisk auditiv analyse: Kan kan ikke

Melodisk auditiv analyse: A B C

- 13. Spørgsmål/svar på "mo". 1 2. 3.
 4. Bedømmelse: A B C D

Elev nr.	Hører musik derhjemme	Synger derhjemme			Spiller et instrument (får undervisning)	Syngt rent		Puls ved kendte sange		Rytme	Melodi		Kan udføre OSTINAT		Solmission			
		skolens repertoire	Andet	synger ikke		Maj 83	Forbering	Forbering	Maj 83		Forbering	Læsning	Auditiv analyse	Læsning	Auditiv analyse	Til læresang	Til egen sang	Ken- de be- teg- nels-
1	X	X	-	-	B	O	X	O	C	X	C	B	-	-	X	X	B	C
3	X	-	-	X	C	O	X	+	B	X	C	C	-	-	X	X	C	B
5	X	X	-	-	A	+	X	O	C	-	D	A	-	-	X	X	B	C
6	X	X	X	-	B	O	X	O	A	X	D	C	-	-	X	X	C	C
7	X	X	-	-	C	O	X	+	C	-	C	C	-	-	X	X	C	C
8	X	X	-	-	A	O	X	O	A	X	B	A	X	X	X	X	A	A
9	X	X	-	-	A	O	X	O	C	-	C	C	X	-	X	X	B	B
10	X	X	-	-	A	O	X	O	B	X	C	A	X	X	X	X	A	B
11	X	X	X	-	A	O	X	O	A	X	B	C	-	-	X	X	B	A
12	X	X	-	-	A	+	X	O	C	-	C	A	-	-	X	X	B	B
13	X	X	-	-	A	O	X	O	B	X	A	A	X	X	X	X	A	A
14	X	X	-	-	A	+	X	O	D	X	D	A	-	-	X	X	C	D
15	X	X	-	-	A	+	X	O	C	X	C	B	-	-	X	X	C	D
18	X	X	X	-	B	*	X	*	C	X	D	A	-	-	X	X	B	C
19	X	X	-	-	A	*	X	*	C	X	C	A	-	-	X	X	A	B
20	X	X	-	-	A	*	X	*	C	X	B	A	-	-	X	X	A	B
21	X	X	X	-	B	*	X	*	B	X	C	A	-	-	X	X	B	D
22	X	X	X	-	B	*	X	*	B	X	A	B	X	-	X	X	A	C
23	X	X	-	-	A	*	X	*	C	X	D	A	-	-	X	X	B	B
						+	v	*	C	X	C	B	-	-	X	X	B	B

Hørsingvej 11/svar
 Østergade 11
 Østergade 11

FORKLARINGER TIL TEST RESULTATERNE (side 75)Synge rent.

Vi har lavet 4 gradueringer:

- A: Helt rent - også i lærervalgt toneart.
 B: Forholdsvis rent, når der synges i selvvalgt toneart.
 C: Bruger flere forskellige toner, men der synges ikke rent.
 D: Monoton.

Forbedringer.

Angives ved: + fremgang
 0 ingen forandring
 - gået tilbage
 * betyder tilflyttet i 1. klasse

Rytmelæsning.

Vi har lavet 4 gradueringer:

- A: Barnet er i stand til at læse og analysere nodebilledet og at reproducere det såvel på rytmestavelser som med håndklap.
 B: Som A, men der optræder tænkepauser i forbindelse med udførelsen af håndklappene.
 C: Barnet er i stand til at læse og analysere nodebilledet og reproducere det på rytmestavelser nogenlunde fejlfrit. Det kan ikke udføre nodebilledet i håndklap.
 D: Barnet kender rytmestavelserne, men kan hverken udføre nodebilledet ved hjælp af disse eller ved håndklap.

Melodilæsning.

Som for rytmelæsning idet man erstatter ordet rytmestavelser med solmisationsstavelser og ordet "med håndklap" med "i sang".

Auditiv analyse af melodi.

Vi har lavet 3 gradueringer:

- A: Korrekt
 B: Kan noget
 C: Kan ikke

Solmisation.
Lave håndtegn
og synge til.

Vi har lavet 3 gradueringer:

- A: Kan gøre det korrekt både i op- og nedgang.
 B: Kan gøre det korrekt opad men ikke nedad.
 C: Kan ikke synge til håndtegnene.

Spørgsmål/
svar.

Vi har lavet 4 gradueringer:

- A: Barnet svarer i samme toneart, som læreren spørger. Svaret har i modsætning til spørgsmålet (som slutter åbent) en afsluttende karakter. Varigheden er som spørgsmålet på een takt. Alle 4 besvarelser er gode i henhold til ovenstående kriterier.
 B: Som A, men 2 - 3 af svarene er dårlige i henhold til kriterierne.
 C: Svarene varer en takt og er rytmisk meningsfulde, men melodisk/tonalitmæssigt dårlige.
 D: Alle fire løsninger er uacceptable.

KOMMENTARER TIL TEST-RESULTATERNE

Da der ikke findes nogle standardiserede prøver til musik, er det vanskeligt at sige noget generelt om klassens prøveresultat. Det, vi kan vurdere, er hvordan hver enkelt elev har klaret prøven i forhold til de opstillede mål og den daglige undervisning.

Vi mener, at vi kan drage følgende konklusioner af prøven:

1. Der er flere, der synger rent (13) end normalt ved slutningen af 1. klasse.
2. Klassen har fået et verbalt beredskab til brug for den videre undervisning.
3. Klassen har lært de musikalske begreber, vi har arbejdet med og kan bruge dem.
4. De indlærte intervaller og rytmeværdier er endnu ikke i tilstrækkelig grad "automatiserede", hvilket heller ikke var at vente efter 1. klasse.

5. Elevernes brug af musik og sang også uden for skoletiden er større end normalt (vort skøn).
6. Forbavsende få får undervisning i deres fritid på et instrument. Men det kan skyldes, at musiklæreren har tilrådet forældrene at vente med noget sådant, til elevernes almene musikalske kunnen var større. Indlæringen på instrumentet vil da gå væsentligt hurtigere, hvilket vil være meget motiverende for fortsat beskæftigelse med spil!
7. Der er flere, der kan læse musik end analysere og nedskrive. Dette var kun at forvente!
8. Næsten ingen kan synge og samtidig udføre rytmisk ostinat.
9. Eleverne var for langt den overvejende dels vedkommende i stand til at koncentrere sig fuldstændig i de 30 - 45 minutter prøven varede!
10. Improvisation viste sig at være meget svært, også selvom det kun drejede sig om een takt.
11. "Rytme" er generelt mere sikkert indlært (automatiseret) end "intervaller" (melodi) både med hensyn til auditiv analyse og syntese.
12. Praktisk taget alle er blevet puls-sikre!

"At leve på god kunst medfører åndelig sundhed. Den som i en tidlig alder udvikler sans for, hvad der er godt, vil senere være modstandsdygtig overfor, hvad der er dårligt".

Kapitel IX

TILFLYTTERE - EKSTRA MUSIKUNDERVISNING Zoltan Kodály.

*Ingen parallel-
klasse, derfor
vil tilflyttere
få problemer.*

Lige fra starten af forsøget har vi været klar over, at det kunne give problemer, hvis der kom tilflyttere til klassen. De vil ikke have modtaget den samme undervisning i musik, og derfor ikke kunne følge med. Jo længere henne i forsøgsperioden, jo større problemer.

*Løsning:
Ekstra timer.*

Men vi har også hele tiden været klar over, at der kun er een løsning på problemet, nemlig at give dem nogle ekstra timers koncentreret undervisning.

*Det formelle grund-
lag for at give
disse ekstratimer.*

Rent formelt henholder vi os til Undervisningsministeriets bekendtgørelse af 5. marts 1976 om "folkeskolens supplerende undervisning for tilflyttede elever m.fl." § 1 punkt 2. Der står nemlig, at supplerende undervisning gives til elever, der er overflyttet fra en skole, hvor undervisningen i et fag med hensyn til indhold og metoder væsentligt adskiller sig fra undervisningen på den nye skole.

*Kommunen: "Har
vi sagt a, må
vi også sige b".*

Der er ikke i cirkulæret nævnt noget om, hvilke fag det kan dreje sig om, men i vores kommune har det sædvanligvis drejet sig om matematik. Derfor måtte vi søge kommunen om lov til at give denne ekstra undervisning i musik. Kommunalbestyrelsen accepterede dette, idet man mente, det var logisk at yde denne hjælp, når man havde sagt ja til forsøget. Skoleinspektøren og jeg blev enige om at give 10 ekstra timer til de 3 sidst ankomne elever.

*Ialt 7 (syv) til-
flyttere i 1.
klasse.
3 tilflyttere
midt på året.*

Ialt har klassen fået 7 tilflyttere. De fire kom omkring starten af 1. klasse, hvorfor de kunne følge med ved at få lidt ekstra hjælp i timerne. Men de sidste 3 flyttede til omkring juletid, og de havde store problemer med at hænge på.

TILFLYTTERNES PROBLEMER.

Kender ikke klassens repertoire.

De nye elever havde naturligvis mange problemer med at få lært klassens repertoire af sange. Da undervisningen bygger på dette repertoire, der er opbygget allerede i børnehaveklassen, måtte den ekstra undervisning tage udgangspunkt i dette.

Kender ikke de indlærte begreber.

Et andet problem var de musikalske begreber, som klassen havde lært i løbet af det første halve år. Et tredje - og meget stort - problem var koncentrationen. Det gik hurtigt op for os, at en meget stor del af de problemer, vi havde med klassen, kom fra tilflytterne, fordi de havde meget svært ved at koncentrere sig. De havde også problemer med at finde ind i de sociale mønstre.

Manglende koncentration. Sociale problemer.

EKSTRAUNDERVISNINGENS INDHOLD.

Indlæring af de musikalske begreber.

Det viste sig hurtigt, at selve indlæringen af de musikalske begreber gik forholdsvis nemt, bl.a. fordi eleverne var ret musikalske. De fik jo dagligt trænet begreberne i klassens normale musiktimer, og man må sige, at de var meget motiverede for at lære, så de kunne det samme som resten af klassen.

Koncentration.

Jeg kunne gå meget hurtigt frem, og jeg kunne derfor bruge en del tid på at lære de nye elever, hvordan de skulle/kunne koncentrere sig, så de fik mest muligt udbytte af musiktimerne i almindelighed.

Lære at synge helt rent.

Jeg kunne også bruge en del tid på at få dem til at synge helt rent. Det havde specielt den ene brug for.

Udvalg af de mest basale sange.

Jeg havde valgt de sange ud af klassens repertoire, som jeg anså for at være allermest basale for den bevidstgørende undervisning, og dem lærte jeg så de tre tilflyttere. Derudover gennemgik jeg de vigtigste af de elevsider, som var udleveret inden til-

Gennemgang af de vigtigste opgavesider.

flytterne ankom, og jeg brugte også lidt tid på at hjælpe med de lektier, de havde fået for på klassen.

EFFEKTEN AF EKSTRATIMERNE.

*Få timer -
stort udbytte!*

Jeg mener, at elevernes udbytte af de ret få timer, de fik (nemlig 10 timer over 5 uger), var stort. De har lært så meget, at de kan hænge på, og de har fået troen på, at de kan klare det. (Se test-resultaterne på side 75 - elev nr. 22, 23 og 24).



"Et melodisk tertsspring bør betragtes som en Guds gave, en kvart som en oplevelse og en kvint som den højeste lykke."

Kapitel X

Carl Nielsen.

VURDERING AF FORSØGETS RESULTATER FOR 1. KLASSE.

KONKLUSION.

Subjektiv vurdering.

Når vi i dette kapitel forsøger en sammenfattende konklusion på alle de forannævnte beskrevne områder, må denne tages som udtryk for en subjektiv vurdering af betydningen af hvert enkelt resultat. Det er klart, at vi ikke - efter kun 2 af en række på 6 år - på nogen måde kan udtale os udtømmende om forsøgets resultater. Vi må nøjes med at pege på nogle mulige "strømpile" og ellers holde os strengt til kendsgerningerne fra arbejdet i 1. klasse.

"Strømpile".

Vi mener dog, at vi har belæg for følgende konstateringer:

Elevholdning.

- Eleverne udtrykker en positiv holdning til faget og viser, at de kan bruge musikken også udenfor skolen.

Musikfagligt standpunkt.

- Klassen som helhed har nået et væsentligt højere musikfagligt standpunkt end normalt ved slutningen af 1. klasse.

Mere tid.

- Dette standpunkt er opnået dels p.g.a. de ekstra musiktimer (naturligvis!), der har givet mulighed for fordybelse, træning og daglig vedligeholdelse, dels p.g.a. den systematiserede, progressivt ordnede undervisning efter Kodály's principper.

Endret målsætning, indhold og arbejdsformer.

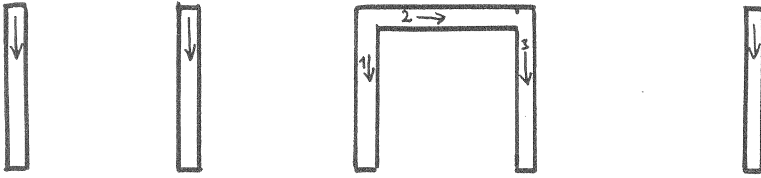
Dansk- og matematikkompetencen.

- Klassen har tilsyneladende ikke været belastet af de færre timer hverken i dansk eller matematik. Se dog mere om dette synspunkt i kapitlerne IV, VI og VIII.

- Arbejdsholdning og kammeratskab.* - Klassen fungerer godt, både når det drejer sig om arbejdsholdning og kammeratskab.
- Forældreholdninger.* - Forældregruppen udtrykker fortsat tillid til og tilfredshed med, at deres børn deltager i forsøget.
- Interesse "udefra".* - I al beskedenhed mener vi at kunne spore en stor interesse i videre kredse for forsøget, såvel hvad angår selve effekten af undervisningen, men også - og ikke mindst - hvad angår det udviklingsarbejde, der foregår.
- Personlige oplevelser.* - Eleverne har fået personlige oplevelser, som de kan have glæde af resten af livet. Mødet med kunst sætter sine betydningsfulde, omend umålelige spor!

Det er med optimisme, at vi fortsætter arbejdet i 2. klasse!

SKRIV OVEN-PÅ 10 GANGE PÅ HVER.



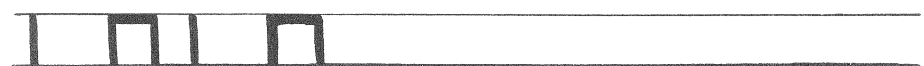
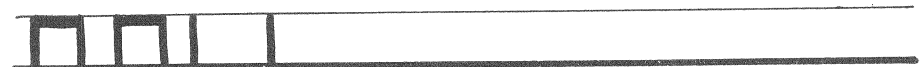
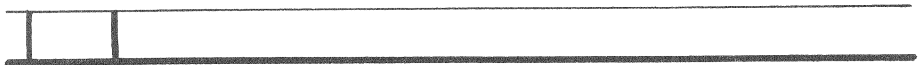
SKRIV OVEN-PÅ 2 GANGE PÅ HVER.



SKRIV OVEN-PÅ 1 GANG PÅ HVER.



SKRIV SELV:



SYNG DIT NAVN, SÅ GODT DU KAN

Syng dit navn så godt du kan. Hør nu kom-mer før-ste mand Pe - ter.

S S M M S S M S S M M ? ? S M

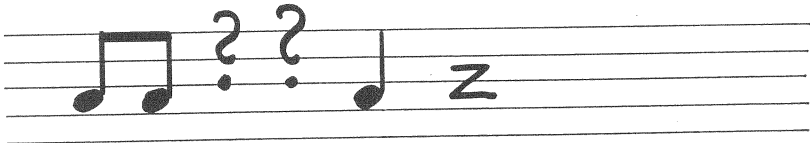
SKRIV DET DER MANG-LER:

4 			
	Ti Ti	Ta TiTi Ta-a	Ta-a Ta-a

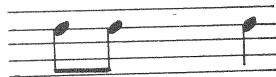
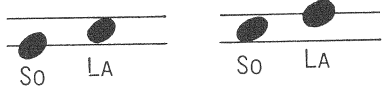
V I N T E R , V I N T E R K O L D

Vin-ter, vin-ter kold, sne-bold i min knold.

Tre par ble-ved
van-ter væk.
Ty-ve
da-ges frost i
træk.

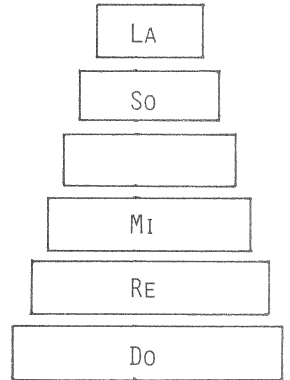
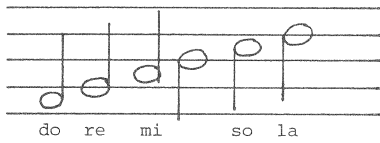
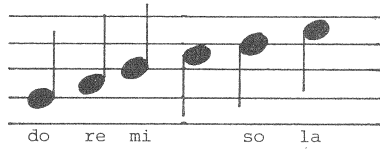
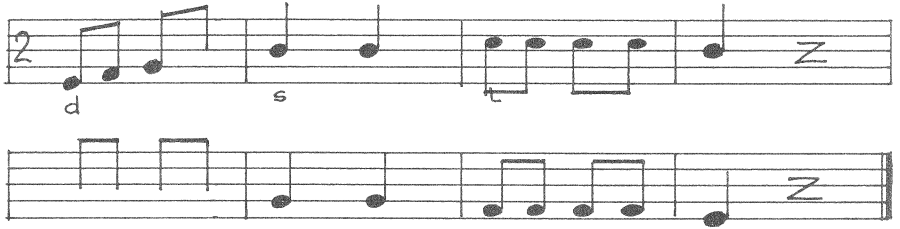


L A

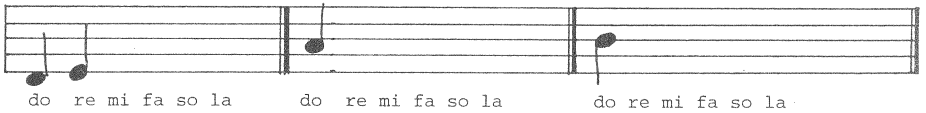


- LA
- So
-
- MI
- RE
- Do

P E T R O N E L L A

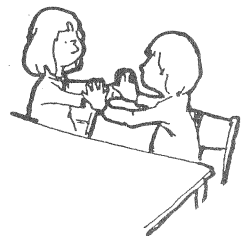
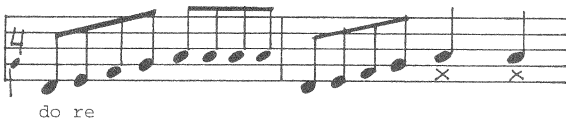


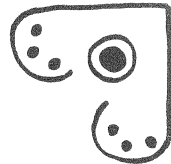
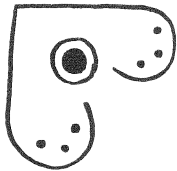
PRØV SELV



H E K S E - M U T T E R

- 1) RYT-MI-SER 2) SOL-MI-SER 3) HÅND-TEGN 4) SYNG





YDERLIGERE EKSEMPLARER

af denne rapport kan erhverves for
fremstillingsprisen plus forsendelse.

Henvendelse til:

TOKSVÆRD SKOLE,
4684 Holme-Olstrup.
tlf.: (03) 76 22 70.

